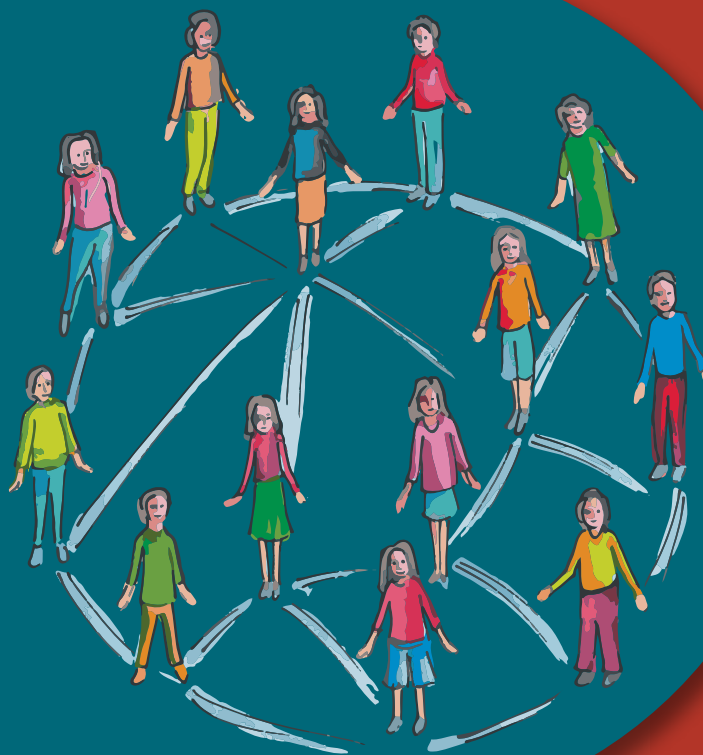
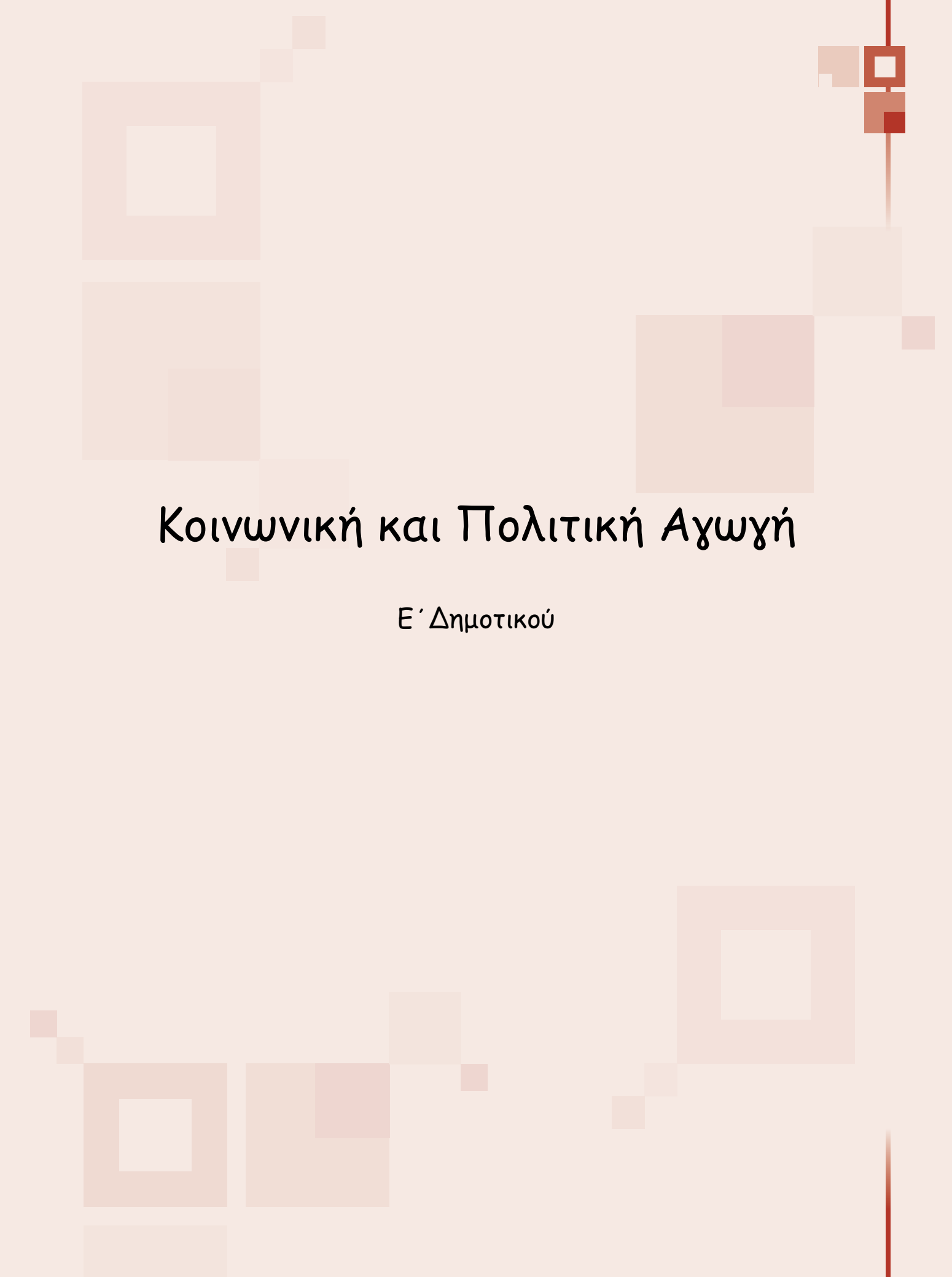

Μανούσος Μαραγκουδάκης

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Ε΄ Δημοτικού

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Ε΄ Δημοτικού

Επιστημονική Επιτροπή Αξιολόγησης

Συντονιστής / Αξιολογητής

Κασσιανίδης Παναγιώτης

Εν ενεργεία μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Πανεπιστημίου

Αξιολογητής

Μελαχροινούδης Μιχαήλ

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Αξιολογητής

Καρβούνης Μιλτιάδης

Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Δαγκούλης Ιωάννης

Πτυχιούχος Πληροφορικής

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

Παπαβασιλείου Σπυρίδων

Πτυχιούχος Γραφιστικής

**Υπεύθυνος του μαθήματος/γνωστικού
αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης****Δημήτριος Ζυμπίδης, Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ και Μέλος του Δ.Σ. του ΙΕΠ**
Μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών
Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165
στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027**

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**Σπυρίδων Δουκάκης****Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής****Υπεύθυνη Πράξης****Πολυξένη Μπίλλα**

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης**Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη**

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΜΑΝΟΥΣΟΣ ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗΣ

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Ε΄ Δημοτικού

εκδόσεις
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Μανούσος Μαραγκουδάκης
Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Άρτεμις Γλάρου

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Μαρία Γλύκα

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Άρτεμις Γλάρου

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ – ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Νικόλαος Βρασσάς

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό σημείωμα	7
---------------------------	---

►► 1^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ 9

1.1 Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος	10
---	----

1.2 Οικογενειακές σχέσεις	17
---------------------------------	----

1.3 Οικογενειακές δράσεις	21
---------------------------------	----

1.4 Πώς οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι	27
--	----

►► 2^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ 33

2.1 Η δομή του σχολείου μου	34
-----------------------------------	----

2.2 Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο	41
---	----

2.3 Σχολικές σχέσεις	48
----------------------------	----

2.4 Σχολικές δραστηριότητες	53
-----------------------------------	----

►► 3^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ: Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ 59

3.1 Εγώ και η γειτονιά μου	60
----------------------------------	----

3.2 Σχέσεις στη γειτονιά μου	66
------------------------------------	----

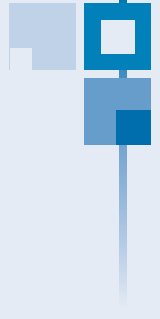
3.3 Δράσεις στη γειτονιά μου	72
------------------------------------	----

3.4 Εγώ και η πόλη/το χωριό μου	77
---------------------------------------	----

3.5 Σχέσεις στην πόλη/στο χωριό μου	85
---	----

3.6 Δράσεις στην πόλη/στο χωριό μου	89
---	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	93
--------------------	----

Η Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή της Ε΄ τάξης του δημοτικού αποσκοπεί στη βιωματική εισαγωγή της μαθήτριας και του μαθητή στον δημοκρατικό τρόπο συγκρότησης κοινωνίας – δηλαδή, στον τρόπο συγκρότησης εαυτού μέσα από ένα πλέγμα δικαιωμάτων, υποχρεώσεων και καθηκόντων εντός αλλά και εκτός του σχολείου.

Οι βιωματικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στις σελίδες του έχουν ως στόχο να καταστήσουν αυτό το πλέγμα απτό, επιτρέποντας στον μαθητή και τη μαθήτρια να αναστοχαστεί τον εαυτό του και τον εαυτό της ως μέλος μιας ζωντανής κοινότητας που μέσω της συνεισφοράς και της κοινής δράσης μπορεί να λάβει πρωτοβουλίες, να σχεδιάσει και να υλοποιήσει δράσεις, να δημιουργήσει πρακτικούς θεσμούς και να νιώσει πνευματικά και σωματικά τη δύναμη της εμπράχματης δημοκρατίας.

Η υλοποίηση όλων των παραπάνω απαιτεί, όμως, την καλλιέργεια ενσυναίσθησης, δεξιοτήτων, αυτοσυνείδησης, αυτοπειθαρχίας και εμπιστοσύνης. Στόχος του βιβλίου είναι να αναπτύξει αυτούς τους βασικούς παράγοντες συγκρότησης δημοκρατικής προσωπικότητας μέσω των τριών «τόπων» που συναποτελούν τον κόσμο της μαθήτριας και του μαθητή: του οικογενειακού, του σχολικού και του κοινοτικού.

Πεποίθησή μας είναι ότι ο δημοκρατικός εαυτός δεν «μαθαίνεται» με τη μετωπική διδασχή ορισμών και εννοιών, αλλά βιώνεται ως κοινωνική συνύπαρξη διαφορετικών ατόμων που μετατρέπονται σε σχολική κοινότητα μέσω δράσεων που αποδυναμώνουν τον εγωισμό και ενδυναμώνουν το πνεύμα μονάδος – το κοινοτικό πνεύμα. Είναι αυτό το απτό, κοινοτικό πνεύμα που θα αποτελέσει την πνευματική και σωματική βάση πάνω στην οποία θα νοηθούν αργότερα από τους μαθητές και τις μαθήτριες αφαιρετικά και διανοητικά οι αρχές, οι κανόνες και οι τυπικοί θεσμοί της ανοικτής δημοκρατίας. Και είναι αυτό το κοινοτικό πνεύμα που το πόνημα αυτό πιστεύουμε ότι καλλιεργεί με πρωτότυπο και ευχάριστο τρόπο.

Τέλος, λίγα λόγια για τη συγγραφή του βιβλίου. Το θεωρητικό του υπόβαθρο αποτελεί συνεισφορά του κατονομαζόμενου συγγραφέα. Όμως η μετατροπή αυτού του υποβάθρου ή πνεύματος σε πρακτικό οδηγό συγκρότησης ενός δημοκρατικού εαυτού και μιας δημοκρατικής σχολικής κοινότητας δεν θα συνέβαινε χωρίς την αποφασιστική συμβολή της χαρισματικής εκπαιδευτικού κυρίας **Αγγελικής Παπαδημητρίου** την οποία θεωρώ ισάξιο συντελεστή του έργου τούτου. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον κύριο Βασίλειο Καρναβά για τα ουσιαστικά του σχόλια που ενσωματώνονται στο περιεχόμενο του εγχειριδίου. Προφανώς οποιαδήποτε αβλεψία βαρύνει τον συγγραφέα.

Μανούσος Μαραγκουδάκης

Καθηγητής Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

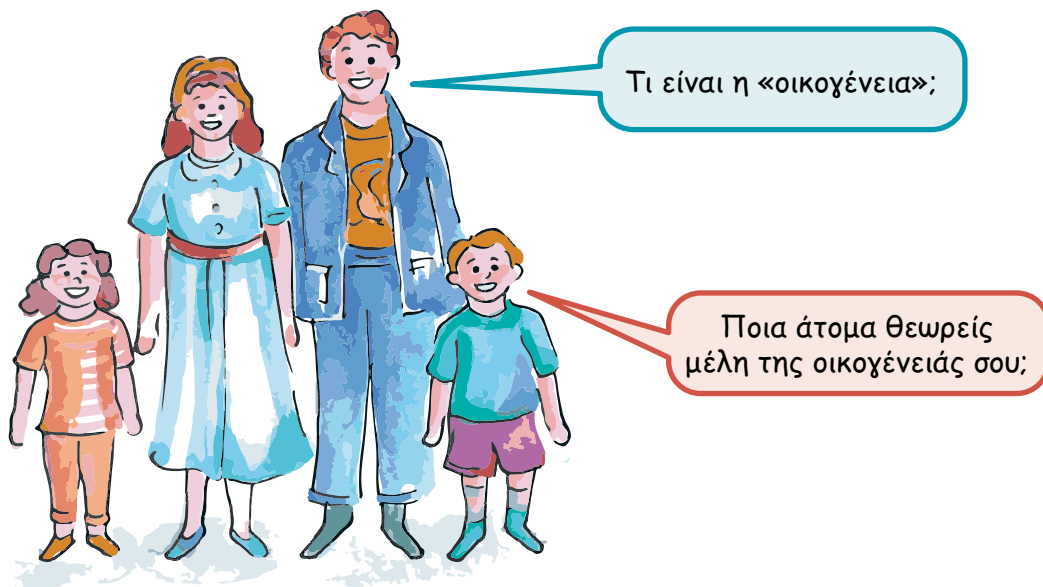
1^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ:

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ

Τι θα διερευνήσουμε σε αυτό το θεματικό πεδίο;

- ✓ Τι εννοούμε με τον όρο «οικογένεια»; Ποιοι μπορούν να είναι μέλη της;
- ✓ Πώς μπορούμε να αναπτύξουμε δεξιότητες σχετικά με τη διαπραγμάτευση και τη συνεργασία μέσα στην οικογένεια;
- ✓ Πώς μπορούμε να γίνουμε πιο συμμετοχικοί/-ές στις δραστηριότητες που κάνουμε με την οικογένειά μας;
- ✓ Πώς μπορούμε να οργανώσουμε καλύτερα τη σχολική μας μελέτη και να γίνουμε πιο αυτόνομοι/-ες;

1.1 Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

Τα μέλη της οικογένειας ποικίλλουν, ανάλογα με τον πολιτισμό, τα ήθη, την εποχή και τις κοινωνικές συνθήκες. Συνήθως ζουν μαζί, αποτελούνται από άτομα μεγάλης και μικρής ηλικίας, φροντίζουν, νοιάζονται και αγαπούν το ένα το άλλο.

Εικόνα 1. Οικογένειες του κόσμου

Εικόνα 2. Οικογένειες του τότε και του τώρα

Στις οικογένειες με γονείς και παιδιά, οι βασικοί ρόλοι είναι οι εξής:

▮▮▮▮ Οι ρόλοι των γονέων προς τα παιδιά τους

Συνήθως, οι υπεύθυνοι για τη φροντίδα των παιδιών είναι οι γονείς τους. Σε κάθε περίπτωση, φροντίδα δεν είναι μόνο η ασφάλεια του σπιτιού, αλλά και η αγάπη, η καθοδήγηση και η υποστήριξη προς τα παιδιά τους. Οι γονείς, επίσης, είναι υπεύθυνοι για την εκπαίδευση των παιδιών τους, για να πηγαίνουν δηλαδή τα παιδιά στο σχολείο.

▮▮▮▮ Οι ρόλοι των παιδιών

Ο ρόλος του παιδιού είναι να αναπτύσσει δεξιότητες, να μαθαίνει και να αισθάνεται κομμάτι της οικογένειας και της κοινότητας. Όσο τα παιδιά μεγαλώνουν και ωριμάζουν, τόσο οι ρόλοι τους αλλάζουν δίνοντάς τους περισσότερη αυτονομία και ευθύνη. Με τον τρόπο αυτό, τα παιδιά ολοκληρώνουν το ταξίδι τους προς την ενηλικίωση.

Τι σημαίνει αλήθεια να είσαι παιδί; Ο ρόλος του παιδιού είναι διαφορετικός ανάλογα με το πού βρίσκεται και με ποιους είναι.

Εσύ ως παιδί, δηλαδή, ανάλογα με την περίσταση:

- ▮▮▮▮ Όταν είσαι με τους γονείς σου, *συμπεριφέρεσαι ως το παιδί των γονιών σου*. Συνεργάζεσαι με τα άλλα μέλη της οικογένειας, για να ζείτε όλοι μαζί αρμονικά.
- ▮▮▮▮ Κάθε μέρα που έρχεσαι στο σχολείο, *συμπεριφέρεσαι ως μαθητής/μαθήτρια και μαθαίνεις να μαθαίνεις* και να κάνεις σωστές επιλογές που αφορούν τη συμπεριφορά σου. Μιλάς, παίζεις και αλληλεπιδράς με τα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου και με τους/τις δασκάλους/δασκάλες σου μαθαίνοντας πώς να συμμετέχεις σε ομάδες πέρα από την οικογένειά σου.
- ▮▮▮▮ Όταν είσαι με τους φίλους ή τις φίλες σου *συμπεριφέρεσαι ως φίλος/φίλη* και μαθαίνεις πώς να εμπιστεύεσαι, να συνεργάζεσαι και να μοιράζεσαι.
- ▮▮▮▮ Αν έχεις αδέρφια, τότε σίγουρα θα ξέρεις πόσο σημαντικό είναι να βοηθάμε και να στηρίζουμε ο ένας τον άλλο στις δύσκολες στιγμές. Όταν είσαι με τα αδέρφια σου *συμπεριφέρεσαι ως αδελφός/αδελφή*. Είναι πολύ σημαντικό στην οικογένειά μας να νιώθουμε ότι έχουμε ο ένας τον άλλο.

Τι άλλους ρόλους μπορεί να έχει ένα παιδί;

1η Δραστηριότητα (20')

Η Όλγα είναι ένα κορίτσι έντεκα ετών που ζει στην Κάλυμνο. Οι γονείς της αποφάσισαν πως το καλύτερο για το μέλλον της Όλγας είναι να μετακομίσουν όλοι μαζί στην Αθήνα. Όταν της το ανακοίνωσαν, ένιωσε πως χάνει τη γη κάτω από τα πόδια της. Από εκείνη τη μέρα και μετά δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί, δεν περνάει καλά με τις φίλες της και νιώθει πολύ λυπημένη που θα αφήσει πίσω της τόσα πράγματα που αγαπάει.

Πώς θα μπορούσες να βοηθήσεις την Όλγα:

- α) ως φίλη/φίλος της;
- β) ως γονέας της;
- γ) ως αδελφός/αδελφή της;

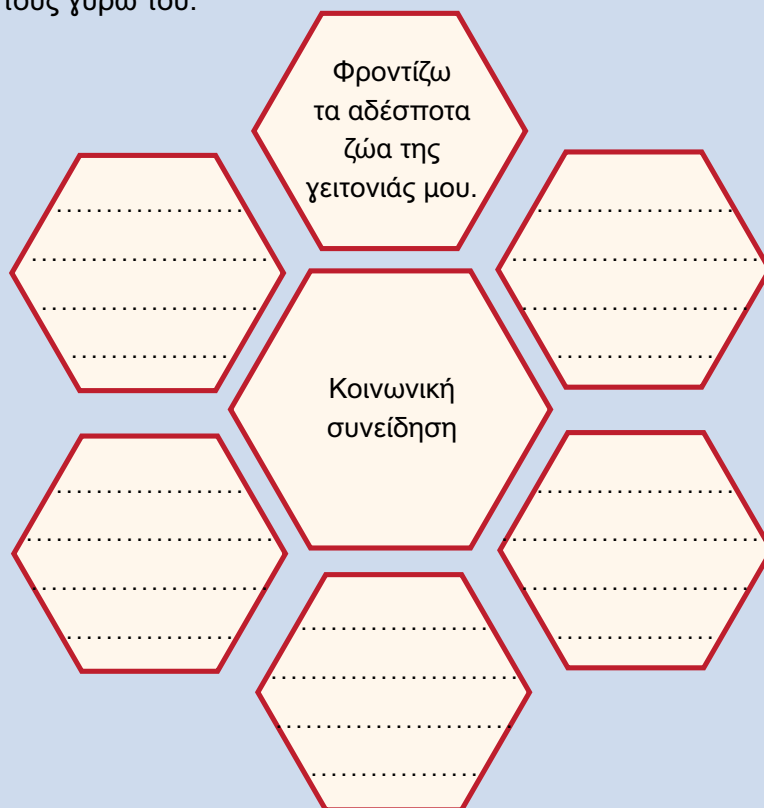
Ενεργός πολίτης

Όσο μεγαλώνεις, κατανοείς καλύτερα τι είναι η κοινωνία και ποιος είναι ο δικός σου ρόλος μέσα σε αυτήν. Πράξεις όπως η μέριμνα για την καθαριότητα στον χώρο σου ή η βοήθεια που μπορείς να παρέχεις σε κάποιον άνθρωπο που τη χρειάζεται είναι οι σταθμοί της ζωής σου που σε οδηγούν να αποκτήσεις αυτό που λέμε «κοινωνική συνείδηση».

2η Δραστηριότητα (15')

Γράψε στα κενά πλαίσια του σχεδιαγράμματος τι πιστεύεις ότι κάνει ένας άνθρωπος που νοιάζεται για τους γύρω του:

Μέλος σε ομαδικές δραστηριότητες

Συμμετέχεις σε ομαδικά παιχνίδια και δραστηριότητες και μέσα από αυτά μαθαίνεις πώς να συνεργάζεσαι. Οι διαφωνίες και οι αντιφάσεις είναι κομμάτι της ζωής και πρέπει να μάθεις να τις διαχειρίζεσαι.

3η Δραστηριότητα (20')

Ώρα για δουλειά σε δυάδες!

Κόλλα στην πλάτη ενός φίλου ή μιας φίλης σου 3-5 αυτοκόλλητα χαρτάκια με τους λόγους που τον/τη θεωρείς φίλο/φίλη σου. Μπορείς να το δοκιμάσεις και με περισσότερους/-ες φίλους/-ες, αν θέλεις.

Οι γονείς μαζί με τα παιδιά παράχουν συλλογικούς πόρους.

Οι συλλογικοί πόροι είναι ωφέλιμα πράγματα ή καταστάσεις που δημιουργούμε όλοι μαζί.

4η Δραστηριότητα (10')

Η παρακάτω λίστα περιέχει παραδείγματα *συλλογικών πόρων* μιας οικογένειας. Βάλτε τα στη σειρά από αυτό που θεωρείτε πιο σημαντικό έως αυτό που θεωρείτε λιγότερο σημαντικό, γράφοντας τον αντίστοιχο αριθμό στο κουτάκι (1: Το πιο σημαντικό, 6: Το λιγότερο σημαντικό).

- ☐ Η φροντίδα και η αγάπη μεταξύ μας
- ☐ Τα έθιμα και οι παραδόσεις της οικογένειας
- ☐ Οι σχέσεις με τους συγγενείς μας
- ☐ Οι γνώσεις που αποκτά ο ένας από τον άλλο στην οικογένεια
- ☐ Η κοινή μας προσπάθεια να κρατάμε το σπίτι μας καθαρό και περιποιημένο
- ☐ Η οικογενειακή μας περιουσία

5η Δραστηριότητα (45')

Φτιάξτε μια ζωγραφιά ή κολάζ με εικόνες, ζωγραφιές, φωτογραφίες ή και στίχους από τα αγαπημένα σας τραγούδια με θέμα «Ο εαυτός μου». Στο τέλος, παρουσιάστε το έργο σας στην τάξη και αναφέρετε κάποια στοιχεία του εαυτού σας που θεωρείτε σημαντικά.

6η Δραστηριότητα (45')

«Όλα τα παιδιά έχουν δικαιώματα».

«Οι ρόλοι μου ως παιδιού έχουν και δικαιώματα,
αλλά και υποχρεώσεις»

1ο βήμα:

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα **Δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού** και διαβάστε ποια είναι αυτά.

2ο βήμα:

Δημιουργήστε συλλογικά μια αφίσα με τα Δικαιώματα του Παιδιού. Κάθε αφίσα θα αποτελείται από τον τίτλο του κάθε δικαιώματος και ένα μικρό κείμενο, στο οποίο θα εξηγήτε με λίγα λόγια κάθε δικαίωμα.

1.1 Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

Αν θέλεις να ελέγξεις τις γνώσεις σου μπορείς να κάνεις τα κουίζ.

Οι ρόλοι των μελών
της οικογένειας και ο
δικός μου ρόλος

Οι ρόλοι των μελών
της οικογένειας και ο
δικός μου ρόλος

Η ζωή στο σπίτι μου

Ο εννοιολογικός χάρτης μπορεί να σε βοηθήσει να καταλάβεις καλύτερα τους ρόλους που έχει ένα παιδί. Εάν θέλεις μπορείς να προσθέσεις κι εσύ τις δικές σου ιδέες!

Οι ρόλοι που έχει ένα παιδί

Τι γνωρίζετε για την ιστορία της οικογένειάς σας; Δείτε το παράδειγμα της χρονογραμμής και προσπαθήστε να φτιάξετε κι εσείς τη χρονογραμμή της οικογένειάς σας με τη βοήθεια του Η/Υ ή με χαρτόνια κομμένα σε λωρίδες και άλλα υλικά χειροτεχνίας.

Χρονογραμμή

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιος είναι ο ρόλος σου στην οικογένειά σου.
- ✓ Πόσο διαφορετικός είναι ο ρόλος σου εντός και εκτός της οικογένειας.
- ✓ Τι συλλογικούς πόρους της οικογένειας καταναλώνεις και παράγεις.

Το βήμα της σκέψης

«Ο σεβασμός είναι δικαίωμα;»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Ποιες συμπεριφορές εκφράζουν τον σεβασμό μας προς τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς μας και ποιες όχι; Είναι δικαίωμα ή υποχρέωση ο σεβασμός απέναντι στους άλλους; Τι υποχρεώσεις έχετε εσείς ως παιδιά στην οικογένειά σας;

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε αυτές τις συμπεριφορές όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Η ζωή στο σπίτι μου: Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Στο σπίτι μου, κάθε μέλος της οικογένειας έχει τον δικό του ρόλο, συμβάλλοντας στην ομαλή καθημερινότητα. Ο πατέρας μου και η μητέρα μου εργάζονται πολλές ώρες, αλλά πάντα βρίσκουν χρόνο να είναι κοντά σε μένα και τα αδέρφια μου. Μαζί, μαμά και μπαμπάς, φροντίζουν το σπίτι, οργανώνουν τις δουλειές και μαγειρεύουν νόστιμα φαγητά για όλους. Ο μεγαλύτερος αδερφός μου, ο Στέλιος, μελετά για το πανεπιστήμιο και με βοηθά στα μαθήματα, ενώ η μικρότερη αδερφή μου, η Ελένη, που δεν πάει ακόμη σχολείο φέρνει χαρά και γέλιο στην οικογένεια. Εγώ είμαι ο Εύανδρος. Ο δικός μου ρόλος είναι να βοηθώ όπου μπορώ. Στρώνω το τραπέζι, κρατώ το δωμάτιό μου τακτοποιημένο, προσπαθώ να μην κάνω φασαρία και ενοχλώ τους άλλους, και μελετώ ώστε να είμαι καλός και υπεύθυνος μαθητής. Επίσης, προσπαθώ να δημιουργώ θετική ατμόσφαιρα, κάνοντας αστεία ή βοηθώντας τους γονείς μου όταν χρειάζονται βοήθεια. Η οικογένειά μας λειτουργεί ως ομάδα, όπου ο καθένας έχει σημασία και όλοι προσπαθούμε να στηρίζουμε ο ένας τον άλλον.

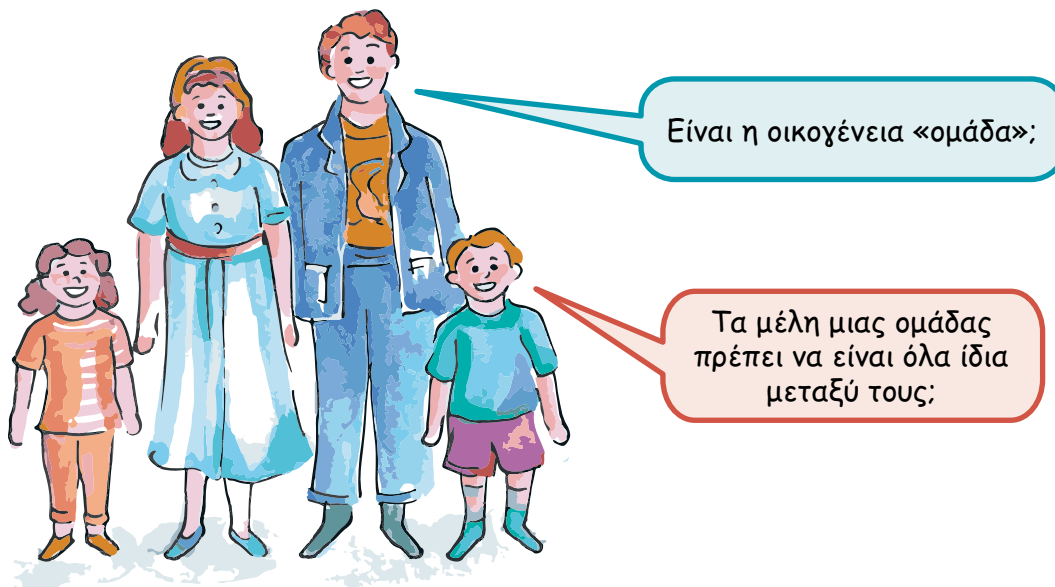

1.1 Οι ρόλοι των μελών της οικογένειας και ο δικός μου ρόλος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιοι είναι οι ρόλοι των γονέων μέσα στο σπίτι σύμφωνα με το κείμενο;
- Πώς συμβάλλει ο Στέλιος στην καθημερινότητα της οικογένειας;
- Με ποιους τρόπους ο Εύανδρος προσπαθεί να βοηθήσει και να διατηρήσει μια θετική ατμόσφαιρα στο σπίτι;

1.2 Οικογενειακές σχέσεις

Το να τα πηγαίνουμε καλά με την οικογένειά μας, μας κάνει να νιώθουμε καλύτερα. Όταν είμαστε δεμένοι μεταξύ μας, συμπαραστεκόμαστε, καταλαβαίνουμε και υποστηρίζουμε ο ένας τον άλλον, η οικογένειά μας δυναμώνει και μπορεί να ξεπεράσει όλα τα εμπόδια.

Η οικογένεια, λοιπόν, είναι μια ομάδα της οποίας τα μέλη συνδέονται στενά μεταξύ τους. Τι είναι όμως αυτό που κάνει την οικογένεια μια δεμένη ομάδα;

► **Η αφοσίωση και η συμπαράσταση:** Η αφοσίωση και η αγάπη αποτελούν τον πυρήνα των οικογενειακών σχέσεων, ενώ η συμπαράσταση σε δύσκολες στιγμές ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ των μελών της.

1η Δραστηριότητα (10')

Εσείς πώς εκφράζετε την αφοσίωση, την αγάπη και τη συμπαράσταση στα μέλη της οικογένειάς σας; Σκεφθείτε τι θα μπορούσατε να κάνετε για να εκφράσετε την αγάπη σας, συζητήστε τις ιδέες σας στην τάξη (ιδεοθύελλα) και εφαρμόστε στο σπίτι σας ό,τι σας φάνηκε ενδιαφέρον.

Μπορείτε να μεταφέρετε την ιδεοθύελλα που θα πραγματοποιήσετε στον ψηφιακό εννοιολογικό χάρτη.

Αφοσίωση, αγάπη και συμπαράσταση
στα μέλη της οικογένειάς μου

1.2 Οικογενειακές σχέσεις

- ➡ **Ο σεβασμός της ατομικότητας:** Ο σεβασμός των ατομικών χαρακτηριστικών του κάθε μέλους, η αποδοχή και αναγνώριση της αυτονομίας μάς δίνουν το δικαίωμα να είμαστε ξεχωριστές και ξεχωριστοί.
- ➡ **Η ανοικτή επικοινωνία:** Το να μιλάμε ειλικρινά στην οικογένειά μας είναι το κλειδί για να συνεργαζόμαστε σωστά, να λύνουμε αποτελεσματικά τα προβλήματά μας και να αποφεύγουμε τις παρεξηγήσεις μεταξύ μας.

- ➡ **Η αλληλεξάρτηση:** Το να στηρίζουμε ο ένας τον άλλον, το να μπαίνουμε στη θέση των υπόλοιπων μελών στην οικογένειά μας και το να αφουγκραζόμαστε τις ανάγκες τους μας βοηθά να παραμένουμε ενωμένοι.

2η Δραστηριότητα (30')

Ας φτιάξουμε το βάζο της οικογένειας! Η **αφοσίωση** και η **συμπαράσταση**, ο **σεβασμός της ατομικότητας**, η **ανοικτή επικοινωνία** και η **αλληλεξάρτηση** είναι κάποια από τα βασικότερα στοιχεία των οικογενειακών σχέσεων.

1ο βήμα:

Κόψτε χρωματιστά χαρτάκια και επιλέξτε το χρώμα που θα αντιστοιχεί σε καθένα από τα παραπάνω συστατικά (π.χ. τα κόκκινα χαρτάκια είναι η αφοσίωση, τα μπλε είναι η συμπαράσταση κλπ.).

2ο βήμα:

Γεμίστε ένα βάζο με τα χαρτάκια που κόψατε. Όσο πιο σημαντικό θεωρείτε το κάθε συστατικό, τόσα περισσότερα χαρτάκια θα του αντιστοιχούν. Αν θέλετε, μπορείτε να σκεφθείτε τα δικά σας συστατικά και να φτιάξετε ένα ακόμα πιο πολύχρωμο βάζο.

3ο βήμα:

Παρουσιάστε το βάζο σας στην τάξη. Ποιο χρώμα είναι το κυρίαρχο; Γιατί;

3η Δραστηριότητα (10')

Γράψτε:

- Τρία δικαιώματα και τρία καθήκοντα που έχετε μέσα στην οικογένειά σας.
- Δύο προσδοκίες που έχει η οικογένειά σας από εσάς.
- Μία προσδοκία που έχετε εσείς από την οικογένειά σας.

Αν θέλεις να ελέγξεις τις γνώσεις σου μπορείς να κάνεις τα κουίζ.

Οικογενειακές σχέσεις

Οικογενειακές σχέσεις

Ο παρακάτω εννοιολογικός χάρτης μπορεί να σε βοηθήσει να καταλάβεις καλύτερα τη συνταγή της δεμένης οικογένειας. Εάν θέλεις μπορείς να προσθέσεις κι εσύ τις δικές σου ιδέες!

Η συνταγή της δεμένης οικογένειας

Τι έμαθα;

- ✓ Ποια είναι τα ιδιαίτερα στοιχεία της αλληλεξάρτησής μου από κάθε άλλο μέλος της οικογένειάς μου.
- ✓ Πώς δείχνω τον σεβασμό μου προς τα άλλα μέλη της οικογένειάς μου.
- ✓ Πώς επικοινωνώ με κάθε άλλο μέλος της οικογένειάς μου.

Το βήμα της σκέψης

«Είμαστε ομάδα»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Ποιες δικές μου συμπεριφορές θα βελτιώναν το συνεργατικό κλίμα της οικογένειάς μου και ποιες όχι; Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε αυτές τις συμπεριφορές όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Η ζωή στο σπίτι μου: Οικογενειακές σχέσεις

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Στο σπίτι μου, οι οικογενειακές σχέσεις είναι πολύ σημαντικές. Προσπαθούμε να περνάμε χρόνο μαζί, να συζητάμε τα προβλήματά μας και να βοηθάμε ο ένας τον άλλον. Μια από τις καλύτερες στιγμές είναι η περίοδος πριν από τις καλοκαιρινές διακοπές που είναι πάντα γεμάτη ενθουσιασμό, προσμονή και προετοιμασίες. Όλοι μας συμμετέχουμε στη διαδικασία. Οι γονείς μας οργανώνουν το ταξίδι, επιλέγοντας τον προορισμό και κλείνοντας διαμονή. Εμείς, τα παιδιά, φτιάχνουμε λίστες με τα πράγματα που πρέπει να πάρουμε μαζί μας. Εγώ δεν πάω πουθενά χωρίς την μπάλα μου, ο μεγάλος αδελφός μου, ο Στέλιος, δεν αποχωρίζεται τον υπολογιστή του, ενώ η αδελφούλα μου η Ελένη θέλει τα αγαπημένα της βιβλία. Και αυτό είναι μόνον η αρχή! Πάντα υπάρχει ένας μικρός χαμός στο σπίτι, με βαλίτσες, ρούχα και συζητήσεις για το τι θα χρειαστεί ο καθένας. Παρά το άγχος των προετοιμασιών, η χαρά της αναμονής μάς ενώνει. Γελάμε, κάνουμε σχέδια και φανταζόμαστε τις όμορφες στιγμές που θα ζήσουμε. Οι διακοπές δεν είναι μόνο ξεκούραση, αλλά και μια ευκαιρία να δυναμώσουμε τις σχέσεις μας και να δημιουργήσουμε αναμνήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Πώς δείχνει η οικογένεια του αφηγητή ότι οι οικογενειακές σχέσεις είναι σημαντικές για αυτούς;
- Ποιοι είναι οι ρόλοι των γονέων και των παιδιών στην προετοιμασία για τις καλοκαιρινές διακοπές;
- Τι αντικείμενα δεν αποχωρίζεται ο καθένας από τα παιδιά όταν ετοιμάζουν τις βαλίτσες τους για τις διακοπές;

1.3 Οικογενειακές δράσεις

Παππού, θυμάσαι τότε που πήγαμε στη θάλασσα;

Και μας έμαθες πώς να κάνουμε βατραχάκια με τα βότσαλα;

Οι «οικογενειακές δραστηριότητες» είναι δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν όλα τα μέλη της οικογένειας μαζί για να δημιουργήσουν θετικές εμπειρίες, να δεθούν περισσότερο μεταξύ τους και να περάσουν ευχάριστο χρόνο μαζί. Είναι σημαντικό να συμμετέχουμε σε οικογενειακές δράσεις γιατί έτσι δημιουργούμε παντοτινές αναμνήσεις με τους δικούς μας ανθρώπους.

Τέτοιες δραστηριότητες είναι:

- ▶▶ Μια εκδρομή σε ένα πάρκο, μουσείο, ή φυσικό αξιοθέατο.
- ▶▶ Ένα οικογενειακό ταξίδι.
- ▶▶ Συμμετοχή όλης της οικογένειας στο μαγείρεμα και την προετοιμασία του φαγητού.
- ▶▶ Διοργάνωση ενός οικογενειακού παιχνιδιού βραδιάς, όπως επιτραπέζιο παιχνίδι ή παζλ.
- ▶▶ Διοργάνωση μιας θεματικής βραδιάς με συγκεκριμένο θέμα για το φαγητό, τη μουσική, τον κινηματογράφο, τη φωτογραφία ή μια θεματική δραστηριότητα (π.χ. μεξικάνικη βραδιά).
- ▶▶ Φύτεμα και περιποίηση του οικογενειακού κήπου. Η φροντίδα των φυτών είναι ψυχαγωγική και εκπαιδευτική.
- ▶▶ Αθλητικές δραστηριότητες όπως το ποδόσφαιρο, το ποδήλατο ή η πεζοπορία.
- ▶▶ Καλλιτεχνικές δραστηριότητες όπως η ζωγραφική, η κεραμική, η γλυπτική ή οι χειροτεχνίες.

1η Δραστηριότητα (15')

Ας αφηγηθούμε στην τάξη μια αστεία ιστορία από κάποια οικογενειακή δράση. Ποια πρόσωπα συμμετείχαν σε αυτή την ιστορία; Πότε συνέβη; Πού συνέβη; Τι έγινε ακριβώς; Μπορείτε να φέρετε στο σχολείο φωτογραφίες από εκείνη τη μέρα!

Μια δημιουργική ιδέα για να περνάτε ευχάριστα τον οικογενειακό σας χρόνο είναι τα παζλ. Μπορείτε να δοκιμάσετε να φτιάξετε το ψηφιακό παζλ στο σπίτι και να κάνετε διαγωνισμό ταχύτητας με τα υπόλοιπα μέλη της οικογένειάς σας.

Παζλ

Ακολουθώντας τον διπλανό σύνδεσμο θα οδηγηθείτε σε μία απλή ψηφιακή παρουσίαση με εικόνες οικογενειακών στιγμών. Παρατηρήστε τις εικόνες και σκεφτείτε πώς μοιράζεστε την καθημερινότητα εσείς με την οικογένειά σας.

Εικόνες της οικογενειακής μας ζωής

2η Δραστηριότητα (45')

Ας φτιάξουμε το ζάρι των οικογενειακών στιγμών.

1ο βήμα:

Σχεδιάστε πάνω σε χοντρό χαρτόνι το ανάπτυγμα ενός κύβου.

2ο βήμα:

Κόψτε γύρω γύρω το ανάπτυγμα προσεκτικά και ενώστε τις έδρες για να κατασκευάσετε ένα ζάρι.

3ο βήμα:

Γράψτε σε κάθε έδρα του ζαριού μια οικογενειακή δραστηριότητα που σας αρέσει (π.χ. εκδρομή, μαγείρεμα, παιχνίδι, θεματική βραδιά, φροντίδα κήπου, αθλητική μέρα, δημιουργική ώρα κλπ.). Χρησιμοποιήστε το ζάρι με την οικογένειά σας όταν θελήσετε να κάνετε μια οικογενειακή δράση. Έπειτα, μοιραστείτε με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας την εμπειρία σας.

Αν θέλεις να ελέγξεις τις γνώσεις σου, μπορείς να κάνεις τα κουίζ.

Οικογενειακές δράσεις

Οικογενειακές δράσεις

Ο εννοιολογικός χάρτης μπορεί να σου δώσει ιδέες για το πώς να περάσεις δημιουργικά τον χρόνο σου με την οικογένειά σου. Εάν θέλεις, μπορείς να προσθέσεις κι εσύ τις δικές σου ιδέες!

Πώς να περάσεις δημιουργικά τον χρόνο σου με την οικογένειά σου

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιος είναι ο ρόλος σου στην οικογένειά σου.
- ✓ Πόσο διαφορετικός είναι ο ρόλος σου εντός και εκτός της οικογένειας.
- ✓ Τι συλλογικούς πόρους της οικογένειας καταναλώνεις και τι παράγεις.

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιες είναι οι κοινές δραστηριότητες της οικογένειάς μου.
- ✓ Ποιες οικογενειακές δράσεις μάς φέρνουν πιο κοντά.
- ✓ Με ποιες δραστηριότητες θα ήθελα να ασχοληθούμε ως οικογένεια στο άμεσο μέλλον και πώς θα μπορούσα να πείσω τα άλλα μέλη της οικογένειάς μου να γίνει αυτό.

Το βήμα της σκέψης

«Οικογενειακές στιγμές»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

«Τι είδους κοινές δραστηριότητες με δένουν περισσότερο με την οικογένειά μου;»

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε αυτές τις οικογενειακές δραστηριότητες όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Η ζωή στο σπίτι μου: Οικογενειακές δράσεις

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η κυριακάτικη παράδοση:

Η οικογένεια της Ελένης είχε μια ξεχωριστή κυριακάτικη παράδοση. Ανεξάρτητα από το πόσο κουραστική ήταν η υπόλοιπη εβδομάδα, τις Κυριακές μαζεύονταν οικογενειακώς για πρωινό. Κάθε μέλος της οικογένειας είχε έναν ρόλο – ο μπαμπάς έφτιαχνε πάνκεϊκς, η μαμά έστυβε φυσικό χυμό πορτοκάλι και τα παιδιά έστρωναν το τραπέζι. Μοιράζονταν ιστορίες, έπαιζαν επιτραπέζια παιχνίδια και απολάμβαναν ο ένας την παρέα του άλλου. Καθώς περνούσαν τα χρόνια το κυριακάτικο πρωινό έγινε μια αγαπημένη παράδοση που έφερνε κοντά όλα τα μέλη της οικογένειας και δημιουργούσε γλυκιές αναμνήσεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Πώς η οικογένεια της Ελένης έκανε το κυριακάτικο πρωινό μια ξεχωριστή παράδοση;
- Τι ρόλο έπαιζε κάθε μέλος της οικογένειας στην προετοιμασία του κυριακάτικου πρωινού;
- Με ποιους τρόπους η παράδοση του κυριακάτικου πρωινού ενίσχυσε τον δεσμό της οικογένειας;
- Γιατί νομίζετε ότι η οικογένεια επέλεξε το πρωινό ως καθορισμένη οικογενειακή ώρα;

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Κάμπινγκ κάτω από τα αστέρια:

Η οικογένεια της Δήμητρας αποφάσισε να κάνει ένα διάλειμμα από τη ζωή στη βοερή πόλη και να πάει διακοπές σε κάμπινγκ. Μακριά από τη φασαρία της πόλης, έστησαν τη σκηνή τους κάτω από έναν ξάστερο ουρανό. Παρατήρησαν τα αστέρια, μίλησαν για αστερισμούς και γαλαξίες, είπαν τρομακτικές ιστορίες και άφησαν τη φύση να τους συνεπάρει. Χωρίς τους περισπασμούς της τεχνολογίας, η οικογένεια συνδέθηκε με έναν τρόπο που δεν είχε ξαναγίνει εδώ και πολύ καιρό. Ένιωθαν ότι όλοι μαζί λειτουργούν ως ένας και εκτίμησαν τις μικρές χαρές της ζωής.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Γιατί η οικογένεια της Δήμητρας αποφάσισε να πάει για κάμπινγκ;
- Τι ρόλο έπαιξε η εμπειρία του κάμπινγκ στη σύνδεση της οικογένειας;
- Με ποιους τρόπους η απομάκρυνση από την τεχνολογία συνέβαλε στη σύνδεση της οικογένειας;

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Πίσω στο σπίτι:

Στην οικογένεια της Μαγδαληνής, τα παιδιά έχουν μεγαλώσει και σπουδάζουν μακριά από το χωριό τους. Ψάχνοντας μια αφορμή για να έρθουν κοντά, σχεδίασαν μια επανένωση για τα ογδοηκοστά γενέθλια της γιαγιάς Μαγδαληνής. Τα μέλη της οικογένειας ήρθαν με διάφορα μέσα μεταφοράς από πολλά μέρη της χώρας πίσω στο σπίτι. Η γιαγιά Μαγδαληνή συγκινήθηκε που είδε τα εγγόνια της μαζεμένα ξανά και πέρασαν όλοι μαζί ένα Σαββατοκύριακο γεμάτο γέλια, αναμνήσεις και αγάπη. Η οικογένεια μαζεύτηκε γύρω από το οικογενειακό τραπέζι και τα μέλη ήρθαν ξανά κοντά. Από τότε, τα γενέθλια της γιαγιάς έγιναν ετήσια παράδοση, φέρνοντας την ευρύτερη οικογένεια πιο κοντά.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Τι παρακίνησε την οικογένεια της Μαγδαληνής να σχεδιάσει μια επανένωση για τα ογδοηκοστά γενέθλια της γιαγιάς Μαγδαληνής;
- Πώς συνέβαλαν τα μέλη της οικογένειας στο να γίνει η επανένωση ένα αξέχαστο γεγονός;
- Για ποιους λόγους πιστεύετε ότι η οικογένεια αποφάσισε να γιορτάζει ενωμένη τα γενέθλια της γιαγιάς μετά την πρώτη τους επανένωση;

ΚΕΙΜΕΝΟ 4

Μια μέρα για την αλληλεγγύη:

Η οικογένεια της Όλγας αποφάσισε να περάσει μια μέρα αφιερωμένη στην αλληλεγγύη σε ένα τοπικό κοινοτικό κέντρο. Βοήθησαν με δωρεές, ετοίμασαν γεύματα για τους άπορους ανθρώπους και έβαψαν τους τοίχους μιας τοπικής δομής για παιδιά προσφύγων. Δουλεύοντας μαζί για ευγενή σκοπό, η οικογένεια όχι μόνο έκανε καλό στην κοινότητα, αλλά ανακάλυψε και τη χαρά της συλλογικής προσφοράς. Αυτή η εμπειρία δυνάμωσε τους οικογενειακούς δεσμούς και βοήθησε την οικογένεια να σκεφτεί τον εαυτό της στη θέση των άλλων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Τι ενέπνευσε την οικογένεια της Όλγας να περάσει μια μέρα εθελοντισμού μαζί;
- Πώς συνέβαλαν ενεργά τα μέλη της οικογένειας κατά τη διάρκεια της ημέρας τους στο κοινοτικό κέντρο;
- Τι έμαθε η οικογένεια από την εμπειρία της εθελοντικής εργασίας;
- Με ποιους τρόπους ο εθελοντισμός ενίσχυσε την αίσθηση ενότητας και την ενσυναίσθηση των μελών της οικογένειας;

1.4 Πώς οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι

Μα γιατί να διαβάσω στο σπίτι;

Το σχολείο μάς δίνει μια υπερ-δύναμη, τη δύναμη της μάθησης. Την υπερ-δύναμη αυτή πρέπει να την εξασκούμε και στο σπίτι για να δυναμώνουμε το μυαλό μας και να τα πηγαίνουμε καλύτερα στο σχολείο.

Δεν μπορώ να συγκεντρωθώ!

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ:

1. Επιλέγω έναν κατάλληλο χώρο που να είναι ήσυχος, φωτεινός και τακτοποιημένος. Ο άνετος και σωστά διαμορφωμένος χώρος μάς βοηθά να συγκεντρωθούμε.

1η Δραστηριότητα (20')

Ας δημιουργήσουμε στο σχολείο μας τη «Γωνιά της μελέτης». Δημιουργούμε τον δικό μας χώρο και τον οργανώνουμε με όποιον τρόπο βοηθά τη μελέτη μας.

2. Φτιάχνω ένα σταθερό καθημερινό πρόγραμμα μελέτης με συχνά σύντομα διαλείμματα για ξεκούραση. Προσαρμόζω το πρόγραμμά μου ανάλογα με το πόσο απαιτητικά μού φαίνονται τα μαθήματα που έχω να διαβάσω, τι άλλες δραστηριότητες έχω μέσα στη μέρα και ποιες είναι οι ανάγκες μου για ξεκούραση.

2η Δραστηριότητα (30')

Ο Χριστόφορος είναι ένα αγόρι έντεκα ετών με απαιτητικό πρόγραμμα. Πολλές φορές χυρνάει στο σπίτι κουρασμένος και αναρωτιέται αν θα τα προλάβει όλα. Για να οργανώσει σωστά τον χρόνο του, σχεδίασε τον παρακάτω πίνακα. Παρατηρήστε τον και φτιάξτε το δικό σας εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα ανάλογα με τις δικές σας ανάγκες. Ο πίνακάς σας μπορεί να δημιουργηθεί ψηφιακά με πρόγραμμα λογιστικών φύλλων ή σε ένα φύλλο χαρτί με τον χάρακά σας.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ							
Ώρες	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
8:00-9:00	Ώρες σχολείου						
9:00-10:00							
10:00-11:00							
11:00-12:00						Προπόνηση	
12:00-13:00							
13:00-14:00							
14:00-15:00						Σχολική μελέτη	
15:00-16:00	Σχολική μελέτη	Σχολική μελέτη	Σχολική μελέτη	Σχολική μελέτη	Σχολική μελέτη		
16:00-17:00	Ρομποτική						
17:00-18:00	Αγγλικά		Αγγλικά		Αγγλικά		
18:00-19:00							
19:00-20:00			Ρομποτική				
20:00-21:00	Σχολική μελέτη						
21:00-22:00							
Σύνολο ωρών μελέτης							
Σύνολο ελεύθερων ωρών							

Ώρες σχολείου
Αγγλικά
Ρομποτική
Προπόνηση
Σχολική μελέτη
Άλλο

Κρεμάστε τον πίνακα στον χώρο όπου μελετάτε και αξιοποιήστε τον. Μετά από λίγες μέρες απαντήστε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- ✓ Σε τι σας βοήθησε η χρήση εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος;
- ✓ Παρατηρήσατε διαφορά στην ποιότητα της μελέτης σας;
- ✓ Πιστεύετε ότι αυξήθηκε ή μειώθηκε ο ελεύθερός σας χρόνος;

3. Χρησιμοποιώ ένα *σύστημα οργάνωσης* εργασιών για να παρακολουθώ τις εργασίες που έχω να κάνω (π.χ. σημειωματάριο, ατζέντα, ημερολόγιο ή απλώς μια κόλα χαρτί) και για να σημειώνω τις υποχρεώσεις μου.
4. Φτιάχνω με τους/τις συμμαθητές/συμμαθήτριές μου μια *ομάδα μελέτης* και προγραμματίζω να διαβάζουμε στο σπίτι μαζί. Σε μερικές περιπτώσεις, η συνεργατική μελέτη βοηθά να μένουμε συγκεντρωμένοι/-ες και να μαθαίνουμε καλύτερα.

3η Δραστηριότητα (30')

Ως μαθητές και ως μαθήτριες έχουμε τη δύναμη να δρούμε συλλογικά, να βοηθάμε ο ένας τον άλλον και να παίρνουμε πρωτοβουλίες που κάνουν τη σχολική μας ζωή καλύτερη. Οργανώστε μια επιτροπή της οποίας τα μέλη θα δίνουν συμβουλές σε μαθητές και μαθήτριες του σχολείου για το πώς μπορούν να διαβάζουν πιο αποτελεσματικά στο σπίτι. Αναρτήστε στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου μια πρόσκληση προς τα παιδιά του σχολείου για να έρθουν και να ζητήσουν τη βοήθειά σας.

Αναζητήστε στο διαδίκτυο την ιστοσελίδα padlet.com αν θέλετε να δημιουργήσετε έναν ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων.

5. Υιοθετώ *υγιεινές συνήθειες*, όπως αρκετό ύπνο και ισορροπημένη διατροφή που συμβάλλουν στην καλή διάθεση και απόδοση.
6. Ζητώ τη *βοήθεια* και τη *συνεργασία των δασκάλων μου* για να είμαι σίγουρος/-η ότι έχω καταλάβει ποιες είναι οι απαιτήσεις της μελέτης και των ασκήσεων και για να μου παρέχεται η κατάλληλη υποστήριξη.
7. Αν έχω *κινητό* ή άλλες ηλεκτρονικές συσκευές που δεν με βοηθάνε να συγκεντρωθώ, τις απομακρύνω.
8. Όταν μελετώ ένα κείμενο, το διαβάζω το λιγότερο *δύο φορές*. Την πρώτη φορά, το διαβάζω «διαγώνια» για να καταλάβω για τι μιλάει και τη δεύτερη φορά το διαβάζω πιο προσεκτικά και σημειώνω (π.χ. πλαγιότιτλοι) ή υπογραμμίζω τα σημαντικά στοιχεία.
9. Ζητώ τη *βοήθεια των γονέων* μου σε όποιο σημείο συναντήσω δυσκολία στη μελέτη μου.

Αν θέλεις να ελέγξεις τις γνώσεις σου, μπορείς να κάνεις τα κουίζ:

Οργάνωση σχολικής μελέτης στο σπίτι

Οργάνωση σχολικής μελέτης στο σπίτι

Τι έμαθα;

- ✓ Πώς να οργανώνω τη μελέτη στο σπίτι μου.
- ✓ Πώς μπορούν να βοηθούν οι γονείς μου στη μελέτη μου.
- ✓ Ποιο μάθημα μου αρέσει περισσότερο/λιγότερο να το μελετώ στο σπίτι και πώς μπορώ να βελτιώσω την επίδοσή μου σε αυτό.

Το βήμα της σκέψης

«Δεν θέλει κόπο. Θέλει τρόπο»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Πώς θα μπορούσαμε να οργανώσουμε ομάδες μελέτης με τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς μας; Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τρόπους οργάνωσης στο σπίτι ή στο σχολείο, όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Η ζωή στο σπίτι μου: Πώς οργανώνω τη σχολική μελέτη στο σπίτι

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το τέλειο σημείο για μελέτη:

Μια φορά κι έναν καιρό, σε ένα μακρινό νησί, έμενε ο Δημήτρης. Ο Δημήτρης είχε ένα όνειρο: να βρει το τέλειο σημείο για μελέτη στο σπίτι του! Δοκίμασε τα πάντα, αλλά δεν μπορούσε να συγκεντρωθεί. Πότε διάβαζε στην κρεβατοκάμαρα, αλλά τα πουπουλένια μαξιλάρια τον κατάπιναν κι αντί να κλίνει «ο επιμελής μαθητής» έκλεινε τα μάτια του και κοιμόταν. Κάποτε διάβαζε στην κουζίνα, αλλά το ψυγείο τού ψιθύριζε μυστικά για νόστιμα τостάκια, λαχταριστές πάστες και τραχανά τυροπιτάκια. Άλλοτε πάλι διάβαζε στην αυλή, αλλά ο σκύλος του, ο Φατζ, δάγκωνε τις σελίδες από το τετράδιο των μαθηματικών. Είχε πια απελπιστεί.

Μια μέρα, μετά από τόσες δοκιμές ο Δημήτρης έριξε το βλέμμα του πάνω σε μια γωνιά του δωματίου του. Τότε, η φαντασία του του έδειξε τη λύση. «Αν τακτοποιήσω τα πεταμένα χαρτιά πάνω στο γραφείο μου, απομακρύνω ό,τι μου αποσπά την προσοχή και βάλω ένα ωραίο φως για να μην μπερδεύομαι στην ανάγνωση, τότε αυτό θα γίνει το τέλειο μέρος για μελέτη!» Πριν καλά καλά ολοκληρώσει τη σκέψη του έπιασε δουλειά και μέσα σε λίγη ώρα είχε ένα πεντακάθαρο και άνετο γραφείο. Ο Δημήτρης κάθισε στην καρέκλα του κι ένιωσε περήφανος που βρήκε επιτέλους το τέλειο σημείο για μελέτη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Πού είχε δοκιμάσει να μελετήσει ο Δημήτρης; Γιατί δεν τα κατάφερνε;
- Σου έχει τύχει ποτέ να μην μπορείς να συγκεντρωθείς, όπως ο Δημήτρης; Τι λύση έδωσες στο πρόβλημά σου;
- Πώς είναι για σένα το τέλειο μέρος για μελέτη;

2^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ:

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΟΥ

Τι θα διερευνήσουμε σε αυτό το θεματικό πεδίο;

- ✓ Ποια είναι η δομή του σχολείου; Ποιες είναι οι υποχρεώσεις, τα καθήκοντα και τα δικαιώματα των μελών της σχολικής κοινότητας;
- ✓ Ποιος είναι ο ρόλος των μαθητών και των μαθητριών στην τάξη; Τι είναι οι «δεξιότητες επάρκειας» και πώς αναπτύσσονται;
- ✓ Πώς συμπεριφερόμαστε μέσα στο σχολείο μας και τι σχέσεις έχουμε με τα υπόλοιπα μέλη της σχολικής κοινότητας;
- ✓ Τι δράσεις μπορούμε να κάνουμε στο πλαίσιο του σχολείου και πώς μπορούμε να βοηθήσουμε την κοινότητά μας;

2.1 Η δομή του σχολείου μου

Τι γνώμη έχετε για το
σχολείο σας;

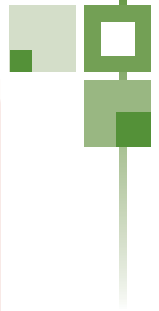
Φανταστείτε ότι το σχολείο είναι σαν ένα μεγάλο σπίτι, αλλά τα μέλη αυτού του σπιτιού έχουν λίγο διαφορετικές συνήθειες. Όπως στην οικογένεια, έτσι κι εδώ το κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας έχει τον ρόλο του. Μία σημαντική διαφορά που έχει το σχολείο από το σπίτι είναι ότι το σχολείο έχει συγκεκριμένους κανόνες που πρέπει οπωσδήποτε να ακολουθούν όλα τα μέλη του.

Παρατήρησε τις εικόνες και μοιράσου με την τάξη σου ποιες είναι οι πρώτες σκέψεις που σου έρχονται στο μυαλό όταν τις βλέπεις.

Εικόνες για παρατήρηση

Ακολουθώντας τον σύνδεσμο, μπορείς να βρεις ένα infoγράφημα που αναπαριστά στατιστικά δεδομένα σχετικά με τη φοίτηση μαθητών και μαθητριών σε Δημοτικά Σχολεία έτσι όπως προκύπτουν από έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ που έγινε το 2022.

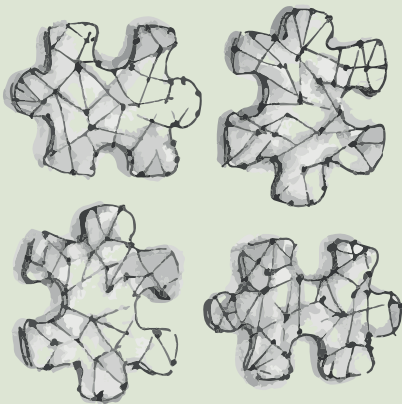

Δημοτικά 2021/2022
infoγράφημα φοίτησης

1η Δραστηριότητα (20')

Παρατηρήστε τις εικόνες και απαντήστε στις ερωτήσεις:

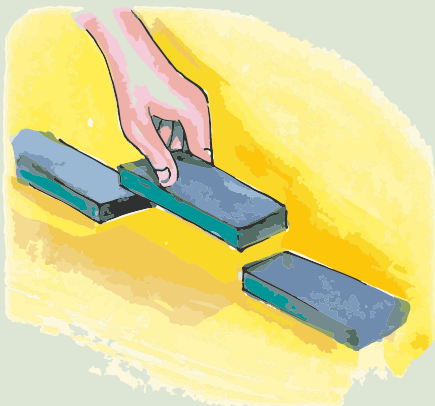
Εικόνα 1

Πού νιώθετε πιο άνετα, στο σχολείο ή στο σπίτι; Γιατί;

Εικόνα 2

Πού εκφράζεστε πιο ελεύθερα, στο σχολείο ή στο σπίτι; Γιατί;

Εικόνα 3

Πώς σας προετοιμάζουν οι κανόνες του σχολείου και της οικογένειας για τον κόσμο των μεγάλων;

2η Δραστηριότητα (15')

Αν μπορούσατε να επιλέξετε έναν κανόνα από την οικογένειά σας και να τον εφαρμόσετε στο σχολείο και το αντίστροφο, ποιοι θα ήταν αυτοί; Γιατί;

Σε ένα σχολείο υπάρχουν πρώτα απ' όλα *μαθητές και μαθήτριες*. Για να εκπαιδευτούν οι μαθήτριες και οι μαθητές, το σχολείο χρειάζεται *διδασκτικό και υποστηρικτικό προσωπικό*. Τα μέλη του προσωπικού προσλαμβάνονται από το κράτος ή από τη σχολική διοίκηση. Η *σχολική διοίκηση* βοηθά στην οργάνωση του προσωπικού. Επομένως, για να εκπαιδεύσει ένα σχολείο τις μαθήτριες και τους μαθητές του, χρειάζεται:

Διδακτικό προσωπικό, δηλαδή οι εκπαιδευτικοί που σχεδιάζουν και παραδίδουν μαθήματα.

Υποστηρικτικό προσωπικό, δηλαδή όσοι/όσες βοηθάνε με άλλα θέματα του σχολείου, όπως, οι νοσηλεύτριες και οι νοσηλευτές, οι σχολικοί ψυχολόγοι, οι καθαρίστριες και οι καθαριστές, οι φύλακες κ.ά.

Σχολική διοίκηση, δηλαδή ο διευθυντής ή η διευθύντρια, οι υποδιευθυντές/-ύντριες και άλλοι υπεύθυνοι που ασχολούνται με τα καθημερινά θέματα του σχολείου.

3η Δραστηριότητα (>45')

Ας γίνουμε δημοσιογράφοι. Χωριζόμαστε σε τρεις ομάδες. Καθεμία από τις ομάδες θα αναλάβει να πάρει συνέντευξη από διάφορα μέλη της σχολικής κοινότητας. Ο στόχος των συνεντεύξεων είναι να μάθουμε ποιος είναι ο ρόλος του κάθε μέλους της σχολικής κοινότητας:

1η Ομάδα	Συνέντευξη από τον διευθυντή ή τη διευθύντρια
2η Ομάδα	Συνέντευξη από ένα μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού
3η Ομάδα	Συνέντευξη από ένα μέλος του υποστηρικτικού προσωπικού

Πριν πραγματοποιήσετε τη συνέντευξη θα πρέπει να συνεννοηθείτε με την ομάδα σας για τις ερωτήσεις που θα κάνετε, καθώς και για το πρόσωπο από το οποίο θα πάρετε συνέντευξη. Καταγράψτε τις ερωτήσεις σε μια λίστα και προσεγγίστε το πρόσωπο που θα θέλατε να σας δώσει συνέντευξη, ενημερώνοντάς το για το θέμα που θέλετε να σας μιλήσει. Μόλις σας δώσει τη συγκατάθεσή του/της, μπορείτε να ξεκινήσετε.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης κάποιο μέλος της ομάδας σας θα αναλάβει να κάνει τις ερωτήσεις και κάποιο άλλο να καταγράφει τις απαντήσεις. Όταν ολοκληρωθούν όλες οι συνεντεύξεις, παρουσιάστε τα αποτελέσματα στην τάξη.

Καλή επιτυχία!

4η Δραστηριότητα (15')

Τι γνωρίζετε για το προσωπικό του σχολείου σας προτού κάνετε την έρευνά σας; Τι θέλατε να μάθετε; Τι καινούριο μάθατε; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα:

	Γνώριζα	Έμαθα	Θέλω ακόμα να μάθω
Για το διοικητικό προσωπικό			
Για το εκπαιδευτικό προσωπικό			
Για το υποστηρικτικό προσωπικό			

Εκτός από τους ανθρώπους, ένα σχολείο χρειάζεται κι άλλα πράγματα για να λειτουργήσει:

Τάξεις: Σε κάθε σχολείο οι μαθητές και οι μαθήτριες χωρίζονται σε τάξεις ανάλογα με την ηλικία και τη σχολική τους εμπειρία. Κάθε τάξη έχει τους δασκάλους της που διδάσκουν μαθήματα.

Μαθήματα και πρόγραμμα σπουδών: Σε κάθε τάξη οι μαθητές και οι μαθήτριες έχουν διάφορα μαθήματα. Στις πρώτες τάξεις του δημοτικού τα μαθήματα είναι λιγότερα και πιο απλά και όσο πλησιάζουμε στη ΣΤ΄ δημοτικού γίνονται περισσότερα και πιο σύνθετα. Κάθε μάθημα έχει το δικό του πρόγραμμα σπουδών, το οποίο καλύπτει διάφορα θέματα. Πιστεύετε ότι τα μαθήματα του σχολείου συνδέονται μεταξύ τους; Μπορείτε, για παράδειγμα, να χρησιμοποιήσετε κάτι που μάθατε από τη γλώσσα στα μαθηματικά;

Σχολικές δραστηριότητες: Το σχολείο δεν σταματά στο μάθημα, αλλά προσφέρει επιπλέον δραστηριότητες με επίκεντρο τη μουσική, τον αθλητισμό, τις τέχνες, τις επιστήμες και άλλες θεματικές ενότητες. Διαφέρουν οι δραστηριότητες από τάξη σε τάξη; Παίξει ρόλο η ηλικία; Υπάρχουν άλλοι παράγοντες που παίζουν ρόλο;

Σχολικές εγκαταστάσεις: Οι εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν όλο το σχολικό κτίριο (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, γυμναστήριο, εργαστήρια, αυλή και άλλοι χώροι). Τι γνώμη έχετε για τις εγκαταστάσεις του δικού σας σχολείου; Ποια είναι τα δυνατά του σημεία και τι θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Εκπαιδευτικές πολιτικές και κανονισμοί: Το Υπουργείο Παιδείας, οι Σύλλογοι Γονέων και Κηδεμόνων και άλλοι αρμόδιοι αποφασίζουν για τις εκπαιδευτικές πολιτικές και τους κανονισμούς που πρέπει να ακολουθούν τα σχολεία. Εσείς τι κανόνες έχετε στο δικό σας σχολείο;

Πόροι: Το Υπουργείο Οικονομικών μαζί με το Υπουργείο Παιδείας διαθέτει, μεταξύ άλλων, και χρήματα για να λειτουργήσει το σχολείο. Πώς φαντάζεστε ότι χρησιμοποιεί το σχολείο σας αυτά τα χρήματα; Μετά τη συζήτηση στην τάξη, πόσο κοντά «πέσατε» στην πραγματικότητα; Αν θέλετε, μπορείτε να ζητήσετε βοήθεια και από τη/τον διευθύντρια/διευθυντή.

2.1 Η δομή του σχολείου μου

Πέρα από τους πόρους του κράτους, το σχολείο μας λειτουργεί και χάρη στους *συλλογικούς πόρους που εμείς δημιουργούμε*. Αυτοί είναι όλα όσα κάνουμε μαζί στο σχολείο μας για να κάνουμε τη σχολική μας ζωή πιο ενδιαφέρουσα (π.χ. θεατρική ομάδα, όμιλος πληροφορικής, οργάνωση δεντροφύτευσης, φιλανθρωπικός έρανος κλπ.).

Έτσι, λοιπόν, το σχολείο γίνεται ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να μαθαίνουν, να μεγαλώνουν και να γίνονται υπεύθυνοι άνθρωποι και δημοκρατικοί πολίτες.

Συμβουλευσου το γλωσσάρι για να μελετήσεις τι σημαίνουν οι έννοιες «πόροι» και «συλλογικοί πόροι».

Γλωσσάρι

Έτσι, λοιπόν, το σχολείο γίνεται ένα περιβάλλον όπου τα παιδιά μπορούν να μαθαίνουν, να μεγαλώνουν και να γίνονται υπεύθυνοι άνθρωποι και δημοκρατικοί πολίτες.

Μπορείς να ελέγξεις τις γνώσεις σου κάνοντας τα παρακάτω κουίζ.

Η δομή του σχολείου μου

Η ζωή στο σχολείο μου

Ακολούθησε τον σύνδεσμο και μελέτησε τον εννοιολογικό χάρτη που αναλύει τη δομή ενός σχολείου. Επεξεργάσου τον γράφοντας τα ονόματα των ανθρώπων του δικού σου σχολείου στον αντίστοιχο ρόλο.

Η δομή ενός σχολείου

Για να συνοψίσεις τις γνώσεις σου από αυτή την ενότητα, μπορείς να ρίξεις μια ματιά στον εννοιολογικό χάρτη.

Τι χρειάζεται ένα σχολείο για να λειτουργήσει

Τι έμαθα;

- ✓ Ποια είναι η δομή του σχολείου μου.
- ✓ Αν έχουμε τις εγκαταστάσεις που χρειαζόμαστε ως σχολείο.
- ✓ Τι χρειάζεται βελτίωση στο σχολείο μου.
- ✓ Πώς μπορώ να βοηθήσω εγώ στη βελτίωση της λειτουργίας των δομών του σχολείου μου.
- ✓ Πώς θα μπορούσε να βοηθήσει η τάξη μου.
- ✓ Ποιοι είναι οι πόροι που καταναλώνει η τάξη μου και εγώ προσωπικά στο σχολείο ως μέλος του.

Το βήμα της σκέψης

«Πώς μπορούμε εμείς να βάλουμε το λιθαράκι μας για να αυξήσουμε τους πόρους του σχολείου;»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Τι συλλογικές δράσεις κάνουμε στο σχολείο μας; Πώς θα μπορούσαμε να αυξήσουμε τους συλλογικούς πόρους μέσω κοινών δράσεων;

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τρόπους αύξησης των πόρων του σχολείου μέσω μαθητικών δράσεων όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες με προσοχή. Έπειτα, δημιουργήστε μια φανταστική ιστορία που έχει σχέση με το σχολείο, με αφορμή τις εικόνες αυτές. Εάν θέλετε, μπορείτε να συνεργαστείτε σε ομάδες των 4-5 ατόμων.

2.1 Η δομή του σχολείου μου

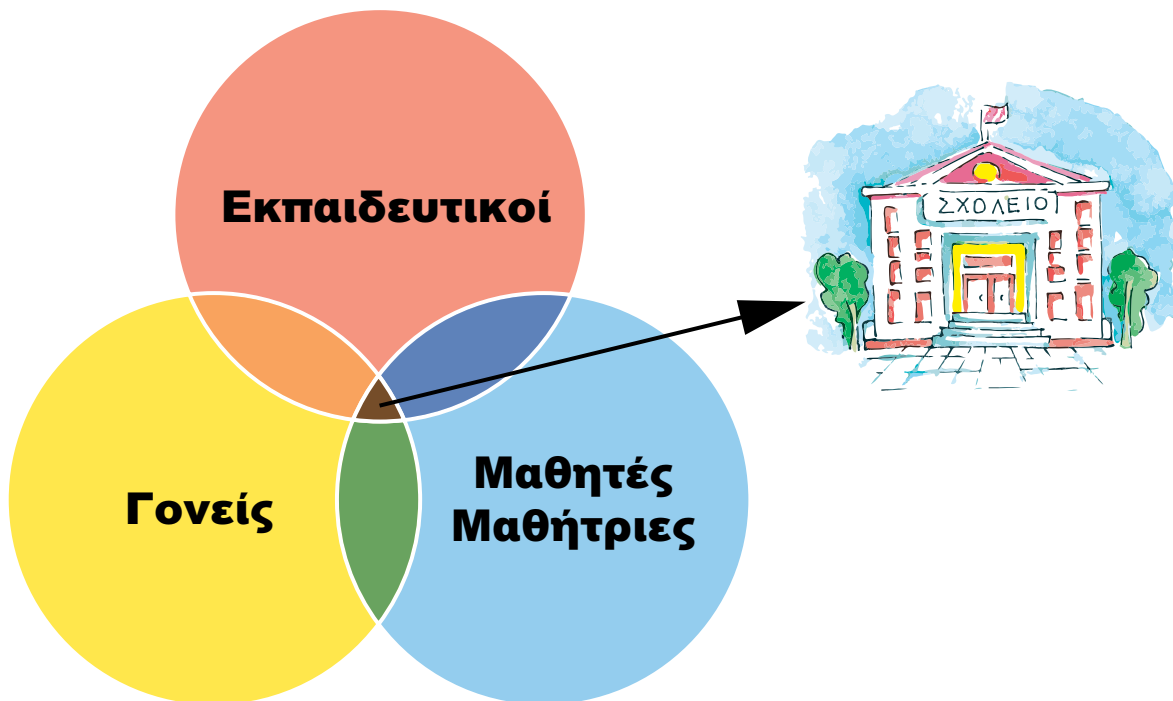

2.2 Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Φανταστείτε ότι το σχολείο είναι το σημείο όπου συναντιούνται τουλάχιστον τρεις διαφορετικοί κόσμοι. Ποιοι είναι αυτοί;

Ο καθένας από αυτούς τους κόσμους στον χώρο του σχολείου έχει τον δικό του ρόλο, με τις δικές του ευθύνες και αρμοδιότητες.

2.2 Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Ο μαθητής και η μαθήτρια είναι ο/η πρωταγωνιστής/πρωταγωνίστρια του σχολείου. Οι αρμοδιότητές του/της περιλαμβάνουν:

- ▶▶ Τη συμμετοχή στα μαθήματα
- ▶▶ Την ολοκλήρωση των εργασιών
- ▶▶ Την υπεύθυνη συμπεριφορά
- ▶▶ Την τήρηση των κανόνων της τάξης
- ▶▶ Τη συνεργασία με τους άλλους μαθητές/μαθήτριες και τον/την εκπαιδευτικό.

Ο/Η εκπαιδευτικός είναι ο υπεύθυνος/-η για να μαθαίνει στους μαθητές και τις μαθήτριες πώς να μαθαίνουν. Οι αρμοδιότητές του/της περιλαμβάνουν:

- ▶▶ Την προετοιμασία των μαθημάτων
- ▶▶ Τη διδασκαλία
- ▶▶ Την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών και των μαθητριών
- ▶▶ Την παροχή υποστήριξης στους μαθητές και στις μαθήτριες
- ▶▶ Τον καθορισμό των κανόνων της τάξης από κοινού με τους μαθητές και τις μαθήτριες
- ▶▶ Τη διατήρηση της τάξης.

1η Δραστηριότητα (25')

«Ο μαθητής είναι ο πρωταγωνιστής του σχολείου».

Χωριζόμαστε σε έξι ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να προσεγγίσει το παραπάνω θέμα από διαφορετική οπτική γωνία σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

	Λευκή ομάδα	Ενημερώνει τις υπόλοιπες ομάδες για τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των μαθητών και των μαθητριών στο σχολείο.
	Μαύρη ομάδα	Πληροφορεί τις υπόλοιπες ομάδες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μαθητές και οι μαθήτριες στη σχολική καθημερινότητα.
	Πράσινη ομάδα	Προτείνει δημιουργικές και εναλλακτικές λύσεις ή και ιδέες για να ξεπεράσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τα προβλήματα της καθημερινότητάς τους.
	Κίτρινη ομάδα	Φωτίζει τα θετικά στοιχεία της σχολικής ζωής σε ένα αισιόδοξο πνεύμα.
	Κόκκινη ομάδα	Φαντάζεται πώς θα είναι ο ρόλος των μαθητών και των μαθητριών μετά από δέκα χρόνια.
	Μπλε ομάδα	Συντονίζει, εποπτεύει και ελέγχει τη διαδικασία.

Τα μέλη της κάθε ομάδας συζητούν μεταξύ τους και καταγράφουν τις απόψεις τους, ενώ τα μέλη της μπλε ομάδας βοηθούν στον συντονισμό της κουβέντας. Μόλις τελειώσουν όλες οι ομάδες, καθεμία από αυτές με τη σειρά αναλαμβάνει να παρουσιάσει την άποψή της. Η μπλε ομάδα βοηθά στον συντονισμό και την εποπτεία της διαδικασίας.

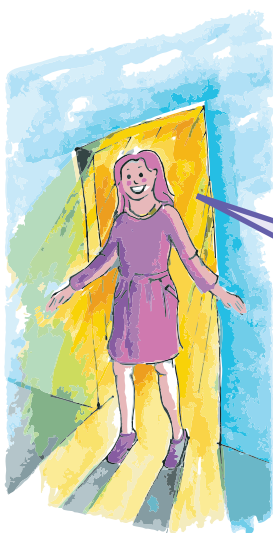
Οι γονείς και οι κηδεμόνες έχουν κι αυτοί σημαντικό ρόλο στη σχολική ζωή των παιδιών τους. Οι αρμοδιότητές τους περιλαμβάνουν:

- ✓ Την υποστήριξη της εκπαίδευσης των παιδιών τους
- ✓ Την επικοινωνία με τους/τις εκπαιδευτικούς
- ✓ Τη συνεργασία με το σχολείο.

Εκτός από τους/τις εκπαιδευτικούς, τους/τις μαθητές/-ήτριες, τους γονείς και τους κηδεμόνες, υπάρχουν και άλλες ομάδες που συμμετέχουν στη σχολική ζωή. Αυτές οι ομάδες περιλαμβάνουν:

- ▶▶ Το διοικητικό προσωπικό
- ▶▶ Το βοηθητικό προσωπικό
- ▶▶ Τους συμβούλους
- ▶▶ Τους ψυχολόγους
- ▶▶ Τους κοινωνικούς λειτουργούς
- ▶▶ Τους μαθητές και τις μαθήτριες που συμμετέχουν σε μαθητικές κοινότητες (π.χ. μαθητικοί όμιλοι)
- ▶▶ Τους γονείς που συμμετέχουν σε συλλόγους γονέων και κηδεμόνων.

Ο πιο σημαντικός ρόλος του/της μαθητή/-ήτριας είναι να μαθαίνει. Για να το πετύχει αυτό, είναι απαραίτητο να συμμετέχει στα μαθήματα και να αποκτά όλο και περισσότερες δεξιότητες και γνώσεις.

Εσύ πώς θα αξιολογούσες τον εαυτό σου στη συμμετοχή και στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων;

Πέρα από αυτό, ο ρόλος του/της μαθητή/-ήτριας περιλαμβάνει:

- ▶▶ Τη συμμετοχή σε εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως αθλητικές, μουσικές, τεχνολογικές, καλλιτεχνικές κ.ά.

2.2 Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

- Τη συνεργασία με άλλους μαθητές και δασκάλους.
- Την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού του σχολείου, όπως ο σεβασμός προς τους δασκάλους, τους συμμαθητές και το σχολικό περιβάλλον.
- Την αυτοαξιολόγηση, δηλαδή την αξιολόγηση των δικών του επιδόσεων.
- Τη συμμετοχή σε δραστηριότητες και πρωτοβουλίες της σχολικής κοινότητας.
- Τη συνειδητοποίηση των ευθυνών του απέναντι στο γενικότερο κοινωνικό σύνολο.

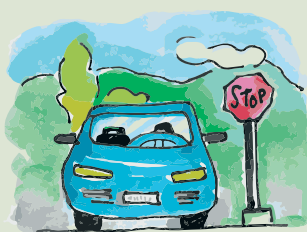
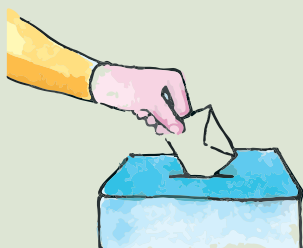

Το να είμαστε υπεύθυνοι και υπεύθυνες δεν σημαίνει απαραίτητα ότι κάνουμε πάντα το σωστό, αλλά ότι ακόμα κι αν κάνουμε μία λάθος επιλογή ή πάρουμε τη λάθος απόφαση, το αναγνωρίζουμε και αναλαμβάνουμε την ευθύνη.

2η Δραστηριότητα (15')

Παρατήρησε τις παρακάτω εικόνες και σκέψου τι συμβολίζουν. Ποιες από αυτές τις συμπεριφορές είναι υπεύθυνες και ποιες είναι αντικοινωνικές:

3η Δραστηριότητα (20')

Έχετε e-mail! Ένα μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του σχολείου σας στάλθηκε σήμερα και λέει τα εξής:

Αγαπητοί μαθητές και εκπαιδευτικοί,

Οι εποχές αλλάζουν, η κοινωνία εξελίσσεται και το σχολείο αλλάζει σελίδα. Για τον λόγο αυτό αποφασίστηκε η θέσπιση ορισμένων κανόνων που πρέπει να υιοθετήσουν όλα τα σχολεία:

- ☐ **Κανόνας πρώτος:** Απαγορεύεται να τραγουδάτε στο διάλειμμα.
- ☐ **Κανόνας δεύτερος:** Απαγορεύεται να πετάτε σκουπίδια στην τάξη ή στην αυλή.
- ☐ **Κανόνας τρίτος:** Απαγορεύεται να χαλάτε ή και να καταστρέψετε τον εξοπλισμό και τα αντικείμενα του σχολείου.
- ☐ **Κανόνας τέταρτος:** Απαγορεύεται να μιλάτε με παιδιά από άλλες τάξεις.
- ☐ **Κανόνας πέμπτος:** Απαγορεύεται να τρώτε την ώρα του μαθήματος.
- ☐ **Κανόνας έκτος:** Όλα τα παιδιά θα πρέπει να έρχονται στο σχολείο με άσπρα παπούτσια.
- ☐ **Κανόνας έβδομος:** Όλα τα παιδιά θα πρέπει να σέβονται τις απόψεις των άλλων, ακόμα κι αν διαφωνούν με αυτές.
- ☐ **Κανόνας όγδοος:** Όλα τα παιδιά θα πρέπει να έρχονται στην ώρα τους στο σχολείο.
- ☐ **Κανόνας ένατος:** Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να ακούν με προσοχή τις ανησυχίες και τα παράπονα των μαθητών, καθώς επίσης να στέκονται στο πλευρό τους κατά το σχολικό τους ταξίδι.
- ☐ **Κανόνας δέκατος:** Οι εκπαιδευτικοί είναι υπεύθυνοι για την ασφάλεια και τη σωματική ακεραιότητα των μαθητών στο σχολείο.

Ελπίζουμε να ακολουθήσετε τους νέους κανόνες με συνέπεια.

Με εκτίμηση,

Διεύθυνση Σχολικής Ευημερίας και Τάξης

Ποιες είναι οι πρώτες σκέψεις που σας έρχονται στο μυαλό διαβάζοντας τους νέους σχολικούς κανόνες; Συζητήστε στην τάξη.

Γράψτε «Δ» στα κουτάκια των κανόνων που θεωρείτε ότι είναι δίκαιοι και «Α» σε όσους θεωρείτε ότι είναι άδικοι. Εξηγήστε την επιλογή σας επιχειρηματολογώντας στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριάς σας. Χωριστείτε σε ζευγάρια και αντικαταστήστε τους άδικους κανόνες με δίκαιους. Παρουσιάστε τη νέα λίστα στην τάξη. Ποιους από αυτούς τους κανόνες εφαρμόζετε εσείς στο δικό σας σχολείο; Υπάρχουν κανόνες από την παραπάνω λίστα που δεν θα σεβόσασταν; Ποιοι είναι αυτοί και γιατί;

2.2 Οι ρόλοι των μελών της τάξης και ο δικός μου ρόλος στο σχολείο

Αν θέλεις να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο, κάνε τα παρακάτω κουίζ.

Οι αρμοδιότητες των μαθητών και των μαθητριών ενός σχολείου

Η ζωή στο σχολείο μου

Συμπλήρωσε τους εννοιολογικούς χάρτες για να συνοψίσεις όσα έμαθες σε αυτό το κεφάλαιο.

Αρμοδιότητες των μαθητών και των μαθητριών

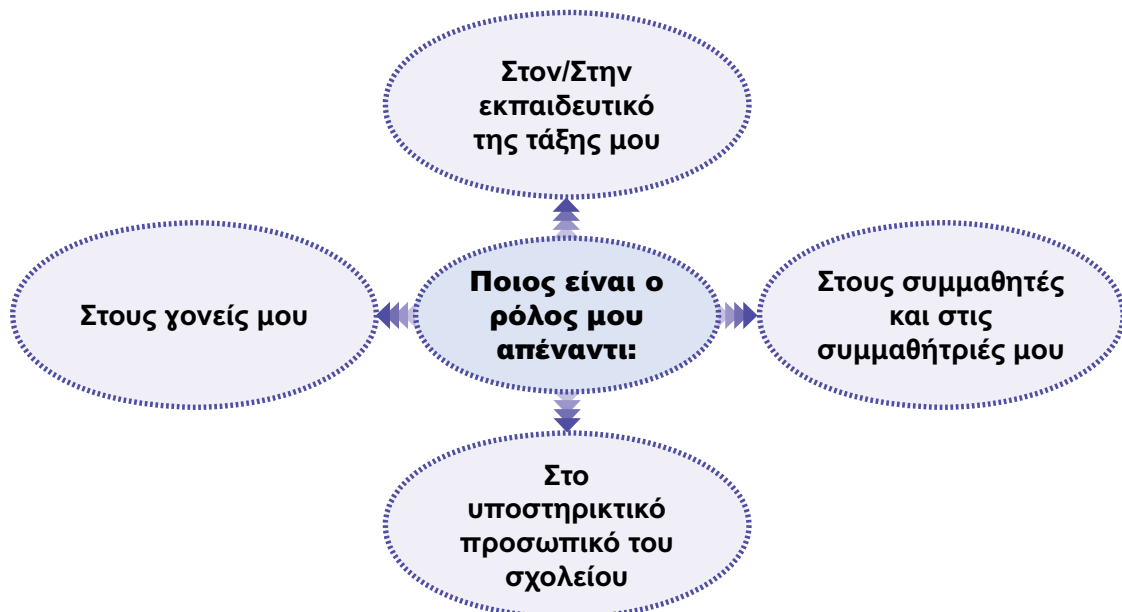
Οι αρμοδιότητες των εκπαιδευτικών

Ποιος είναι ο ρόλος μου

Τι έμαθα;

Το βήμα της σκέψης

«Ως μαθητές και ως μαθήτριες»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε όλους τους ρόλους σας ως μαθητών όπως προέκυψαν από τις παραπάνω δραστηριότητες αυτής της ενότητας. Υπάρχουν ρόλοι που συγκρούονται μεταξύ τους;

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

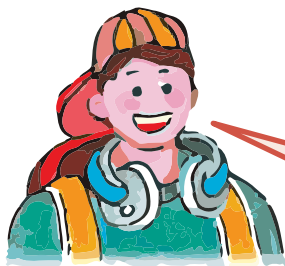
ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Γεια σας. Είμαι η Άσια. Σήμερα ξύπνησα και ήρθα στο σχολείο. Συνάντησα οικεία πρόσωπα που ξέρω ήδη από την περσινή χρονιά. Η μέρα μου κύλησε ομαλά και ήρεμα. Το μάθημά μας είχε θέμα τη μουσική. Καθίσαμε όλοι μαζί σε μια γωνία της τάξης και είπαμε ποιο είναι το αγαπημένο μας τραγούδι. Δεν έχουμε όλοι και όλες το ίδιο γούστο στη μουσική, αλλά είχαμε όλοι και όλες από ένα λεπτό για να εκφραστούμε. Μιλήσαμε, επίσης, για τα είδη της μουσικής και κάποιους γνωστούς συνθέτες. Τα παιδιά θέλουν πολλά να μάθουν όταν το μάθημα έχει νόημα για εκείνα. Στο διάλειμμα, σιγοτραγουδούσα στιχάκια από το δικό μου αγαπημένο τραγούδι. Μαθηματικά μετά. Μακάρι να μπορούσαμε να κάνουμε μαθηματικά μετά μουσικής. Λες να μπορούμε; NTPIN! Το κουδούνι! Ας μπούμε και βλέπουμε.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Τι ρόλο πιστεύετε ότι έχει η Άσια στο σχολείο; Από πού το καταλάβατε;
- Μοιάζει το μάθημα στο σχολείο σας με αυτό που γίνεται στην τάξη της Άσιας;
- Κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τη φράση: «Τα παιδιά θέλουν πολλά να μάθουν όταν το μάθημα έχει νόημα για εκείνα»;
- Τι θα θέλατε να μαθαίνετε στο σχολείο;

2.3 Σχολικές σχέσεις

Πώς τα πηγαίνεις με τις υπόλοιπες και τους υπόλοιπους στο σχολείο;

Όπως έχουμε ξαναπεί, το σχολείο μας το μοιραζόμαστε με τους υπόλοιπους μαθητές και μαθήτριες, τις δασκάλες και τους δασκάλους μας και άλλα μέλη της σχολικής κοινότητας. Είναι ίδιες οι σχέσεις που έχουμε με όλα τα άτομα στο σχολείο μας;

*Φιλικές σχέσεις είναι οι σχέσεις μεταξύ μαθητών/-ητριών που αυθόρμητα επιλέγουν να περνούν χρόνο μαζί. Συνήθως, κάποια από τα κριτήρια για να κάνουμε παρέα με κάποιον/-α είναι το να έχουμε κοινά ενδιαφέροντα και να *ταιριάζουμε* μεταξύ μας. Ανεξάρτητα όμως από το αν κάνουμε παρέα ή όχι στο σχολείο έχουμε και *συνεργατικές σχέσεις* με τους συμμαθητές/-ήτριές μας.*

Εσύ με ποια κριτήρια επιλέγεις τους φίλους και τις φίλες σου;

Σχέση με τον/τη δάσκαλο/δασκάλα: Η σχέση που αναπτύσσεται με τον δάσκαλο ή τη δασκάλα παίζει πολύ σημαντικό ρόλο για την πρόοδο του μαθητή/-ήτριας. Μια υγιής σχέση με τον/την εκπαιδευτικό βασίζεται στον αλληλοσεβασμό. Οι μαθητές/-ήτριες πρέπει να νιώθουν άνετα για να κάνουν ερωτήσεις και να εκφράζουν τις ανησυχίες τους. Ο ρόλος του δασκάλου είναι να κατανοεί και να υποστηρίζει τους/τις μαθητές/-ήτριες. Εσείς πώς συμπεριφέρεστε απέναντι στη δασκάλα ή στον δάσκαλό σας; Εκείνη ή εκείνος πώς συμπεριφέρεται σε εσάς;

1η Δραστηριότητα (15')

Μοιράσου στην τάξη τρεις συμπεριφορές που υιοθετείς απέναντι στη δασκάλα ή στον δάσκαλό σου που να δείχνουν ότι τη/τον σέβεσαι και τρεις συμπεριφορές από εκείνον/-η που δείχνουν ότι σου ανταποδίδει τον σεβασμό.

Σχέσεις με το υποστηρικτικό προσωπικό του σχολείου: Οι μαθητές/-ήτριες μπορεί να έχουν σχέσεις και να επικοινωνούν και με άλλα μέλη του σχολείου, όπως είναι, οι φύλακες, οι υπάλληλοι καθαριότητας και άλλοι. Ποια είναι τα μέλη του υποστηρικτικού προσωπικού στο σχολείο σας; Γνωρίζετε πώς είναι η καθημερινότητά τους; Ζητήστε τους να σας πουν ιστορίες από το σχολείο.

Σχέσεις με την κοινότητα: Μέσα από διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις οι μαθητές/-ήτριες μπορούν να αναπτύξουν σχέσεις με τον δήμο, με επαγγελματικές ομάδες, με καλλιτέχνες, με κατοίκους της γειτονιάς κλπ. Εσείς ως τάξη τι σχέσεις έχετε με την κοινότητα; Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε κάποια ανοιχτή για την κοινότητα δράση;

2η Δραστηριότητα (>45')

Ενημερωθείτε μέσω της ιστοσελίδας του δήμου σας για τις υπηρεσίες που παρέχει και τις δράσεις που οργανώνει (δράσεις για παροχή ρούχων και αγαθών σε άπορες οικογένειες, κέντρα πρόληψης, ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών κλπ.). Επιλέξτε μια από αυτές και επικοινωνήστε με τους ανθρώπους που εργάζονται στον δήμο για να βοηθήσετε κι εσείς με τον δικό σας τρόπο (φιланθρωπικός έρανος, δωρεά, συλλογή και αποστολή αγαθών κλπ.).

Καθεμία από αυτές τις σχέσεις είναι σημαντική για να έχουμε ένα ωραίο σχολικό κλίμα, να είμαστε χαρούμενοι/-ες στο σχολείο, να απολαμβάνουμε το σχολικό μας ταξίδι και να ζούμε αρμονικά όλοι και όλες μεταξύ μας.

3η Δραστηριότητα (>45')

Ας παίξουμε θέατρο φόρουμ. Στο θέατρο φόρουμ οι θεατές δεν παρακολουθούν απλώς μία θεατρική παράσταση, αλλά έχουν την ευκαιρία να επηρεάσουν τις επιλογές του πρωταγωνιστή ή της πρωταγωνίστριας και να αλλάξουν το τέλος.

1ο βήμα:

Πριν οργανώσετε το θεατρικό έργο, κάντε ως τάξη έναν καταιγισμό ιδεών με θέμα: «Τι κάνει κακό στις σχέσεις των μαθητών και των μαθητριών του σχολείου μας;»

2ο βήμα:

Στη συνέχεια, βάλτε τα προβλήματα σε σειρά από το πιο σημαντικό προς το λιγότερο σημαντικό και επιλέξτε αυτό που θεωρείτε πιο σημαντικό απ' όλα. Πάνω σε αυτό θα βασιστεί το θεατρικό σας έργο. Το παιδί που έχει μιλήσει πρώτο για το πιο σημαντικό πρόβλημα στο στάδιο του καταιγισμού ιδεών γίνεται ο πρωταγωνιστής/-ίστρια του έργου. Στη συνέχεια αυτός/-ή αποφασίζει:

- ✓ Ποια πρόσωπα είναι μέρη του προβλήματος;
- ✓ Τι πιστεύει ότι έγινε;

- ✓ Τι έγινε στην πραγματικότητα;
- ✓ Πότε συνέβη;

3ο βήμα:

Έπειτα, χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα (ηθοποιοί) αναλαμβάνει να δραματοποιήσει ένα περιστατικό που υποθετικά συμβαίνει στο σχολείο και έχει να κάνει με τις σχέσεις των μαθητών και των μαθητριών μεταξύ τους. Ο/Η πρωταγωνιστής/-ίστρια πιέζεται από διάφορους παράγοντες και παίρνει μια σειρά αποφάσεων που τον/την οδηγούν σε ένα δυσάρεστο τέλος-αδιέξοδο. Στους ηθοποιούς δίνονται ρόλοι ανάλογα με τα πρόσωπα που αναφέρθηκαν από τον/την πρωταγωνιστή/-ίστρια και είναι κομμάτια του προβλήματος. Επίσης, δίνονται και ρόλοι των κοινωνικών ομάδων που εμπλέκονται με έμμεσο τρόπο (π.χ. συμμαθητές, οικογένεια, φίλοι κλπ.).

Η δεύτερη ομάδα (κοινό) παρακολουθεί το παίξιμο της πρώτης και, όταν αυτή τελειώσει, τότε το κοινό καλείται να βρει ποιο είναι το πρόβλημα του/της πρωταγωνιστή/-ίστριας, αλλά και να του/της προτείνει άλλες επιλογές ώστε να αποφύγει το αδιέξοδο στο οποίο κατέληξε αρχικά.

Για παράδειγμα, το έργο μπορεί να ξεκινάει με τη διατύπωση μιας πρότασης (Πρωταγωνιστής: «Κυρία διευθύντρια, δεν ήθελα να τον χτυπήσω, αλλά με εκνεύρισε»). Οι ηθοποιοί δραματοποιούν αυτή την πρόταση μέχρι τη στιγμή που ο/η δάσκαλος/-α χτυπά το καμπανάκι.

Μετά το καμπανάκι, η σκηνή επαναλαμβάνεται, μόνο που αυτή τη φορά κάποιο παιδί από το κοινό μπορεί να πει «στοπ». Το παιδί που φώναξε στοπ μπαίνει στη σκηνή και αντικαθιστά όποιον ηθοποιό θέλει για να φέρει νέες εξελίξεις στην υπόθεση, κάνοντας μια διαφορετική επιλογή, με στόχο να δοθεί μία λύση. Το παιχνίδι συνεχίζεται μέχρι να λυθεί το πρόβλημα!

Τι έμαθα;

- ✓ Σε ποια θέματα μπορώ να συνεργάζομαι με άλλους συμμαθητές μου στην τάξη.
- ✓ Με τι κριτήρια επιλέγω τους συνεργάτες μου και με τι τους/τις φίλους/-ες μου.
- ✓ Πότε προσεγγίζω τον/τη δάσκαλο/-α μου και για ποια θέματα.
- ✓ Ποιες είναι οι ασχολίες των υπόλοιπων μελών της σχολικής κοινότητας.

Το βήμα της σκέψης

«Η μαγεία της συν-εργασίας»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε ποια μαθήματα νομίζετε ότι είναι τα πιο κατάλληλα για να εργάζεστε σε ομάδες και ποια είναι τα λιγότερο κατάλληλα. Ποιο είναι το σκεπτικό σας; Τι ρόλο πιστεύετε ότι πρέπει να παίζει ο δάσκαλος ή η δασκάλα σας όταν δουλεύετε ομαδικά; Τι σας δυσκολεύει και τι σας αρέσει όταν κάνετε ομαδικές εργασίες;

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Πώς η Μαρία άνοιξε την πόρτα

Πρώτη μέρα στο καινούριο σχολείο. Μα πόσο μεγάλο είναι! Σίγουρα θα χαθώ κάπου και δεν θα έρθει κανείς να με βοηθήσει, σκέφτηκε η Μαρία τρώγοντας το τοστ της σε μια γωνιά της αυλής, μακριά από τη φασαρία και τα παιχνίδια των άλλων παιδιών. Ήταν η πρώτη της χρονιά στο νέο σχολείο και η προσαρμογή έμοιαζε με πανύψηλο βουνό που της έκοβε τον δρόμο. «Η Μαρία, από πάντα είναι ντροπαλή και εσωστρεφής, θα δυσκολευτεί να έρθει κοντά με τους συμμαθητές της». Συνήθιζε να λέει η μαμά της.

Το κουδούνι χτύπησε και τα παιδιά ξεκίνησαν να πηγαίνουν προς τα μέσα, άλλα σε μικρές και άλλα σε μεγαλύτερες παρέες. Η Μαρία έσυρε τα πόδια της ως την πόρτα της τάξης ώσπου ένα απαλό άγγιγμα στον ώμο διέκοψε το βήμα της. Ήταν η κυρία Φωτούλα, που είχε την αγκαλιά της ανοιχτή για όλα τα παιδιά του σχολείου. «Μαρία, έλα μαζί μου», της είπε και η φωνή της ζέστανε μέχρι και τα παγωμένα της χέρια. Η Μαρία ακολούθησε τη δασκάλα, απορώντας τι μπορεί να θέλει.

Η κυρία Φωτούλα την οδήγησε σε μία αίθουσα του κάτω ορόφου, ξεκλείδωσε την πόρτα και της έκανε νόημα να περάσει. Ήταν η αίθουσα της βιβλιοθήκης. Εκεί σύχναζε μια ομάδα μαθητών που προτιμούσε να περνά τον χρόνο της διαβάζοντας βιβλία και ανταλλάσσοντας απόψεις. Τα παιδιά αυτά είχαν φτιάξει μάλιστα τη «Λέσχη Ανάγνωσης». Η Μαρία σκέφτηκε πως το να μπει στην ομάδα μπορεί να τη βοηθήσει να έρθει κοντά με παιδιά του σχολείου με τα οποία ταιριάζει περισσότερο, παρόλο που δεν τρελαινόταν για το διάβασμα. Έτσι κι έκανε!

2.3 Σχολικές σχέσεις

Οι μέρες περνούσαν και η Μαρία επισκεπτόταν όλο και πιο συχνά τη Λέσχη. Όσο άκουγε τους συμμαθητές της να μιλούν με πάθος για βιβλία, ιστορίες και ποιήματα, ένιωθε σιγά σιγά να ανήκει σε αυτή την ομάδα.

Μέσα από τις συναντήσεις της Λέσχης, η Μαρία δημιούργησε φιλίες και μέσα από αυτές ανακάλυψε καινούρια κομμάτια του εαυτού της. «Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πόρτα που μου άνοιξε η κυρία Φωτούλα», είπε ένα βράδυ στον εαυτό της πριν κοιμηθεί νιώθοντας περήφανη που μπόρεσε να ανέβει αυτό το βουνό που στην αρχή της φαινόταν θεόρατο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποια είναι η σχέση της Μαρίας με τα υπόλοιπα μέλη της σχολικής κοινότητας;
- Σε ποιο σημείο της ιστορίας άλλαξε η στάση της Μαρίας;
- Έχεις αισθανθεί ποτέ παρόμοια συναισθήματα με αυτά του κοριτσιού; Αν ναι, πώς ανακουφίστηκες;
- Τι εννοεί η Μαρία όταν λέει: «Δεν θα ξεχάσω ποτέ την πόρτα που μου άνοιξε η κυρία Φωτούλα»;

2.4 Σχολικές δραστηριότητες

Εικόνα 1. Παρατηρώντας την εικόνα πιστεύεις ότι θα συνεργαστούν μεταξύ τους οι μαθητές και οι μαθήτριες της εικόνας; Τι θα πρέπει να κάνουν για να τα καταφέρουν;

1η Δραστηριότητα (15')

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα χαρακτηριστικά μίας ομάδας που λειτουργεί καλά και ποια μίας ομάδας που δεν λειτουργεί καλά; Καταγράψτε τα στον ψηφιακό εννοιολογικό χάρτη.

Ομάδα που λειτουργεί ή
δεν λειτουργεί καλά

Στο σχολείο κάνουμε διάφορες δραστηριότητες (δημιουργικές, αναζήτησης πληροφοριών, επιχειρηματολογίας, επίλυσης προβλημάτων κ.ά.) για να μπορέσουμε να μάθουμε, να κοινωνικοποιηθούμε και να αποκτήσουμε κοφτερό μυαλό. Οι σχολικές δραστηριότητες μπορούν να γίνουν μέσα ή και έξω από την τάξη. Παρακάτω θα βρούμε κάποια παραδείγματα:

- **Εκπαιδευτικές εκδρομές**, όπως επισκέψεις σε μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους και εκδρομές σε φυσικά πάρκα.

2η Δραστηριότητα (30')

Οι εκπαιδευτικές εκδρομές αποτελούν ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της σχολικής ζωής. Ποια μουσεία-αρχαιολογικούς χώρους, πάρκα έχετε επισκεφθεί ως τώρα; Με τι αφορμή; Κάντε κάποιες προτάσεις για μελλοντικές εκδρομές που μπορείτε να κάνετε στη διάρκεια της φετινής σχολικής χρονιάς. (Π.χ. με αφορμή την έβδομη ενότητα του βιβλίου της γλώσσας, μπορείτε να επισκεφθείτε μια έκθεση ζωγραφικής ή να παρακολουθήσετε ένα μιούζικαλ, με αφορμή το μάθημα «Η βυζαντινή τέχνη» στην έβδομη ενότητα του βιβλίου της ιστορίας, μπορείτε να επισκεφθείτε το βυζαντινό μουσείο ή κάποιο βυζαντινό μνημείο της περιοχής σας.)

Η χώρα μας διαθέτει αρκετές περιοχές με αξιοσημείωτο φυσικό πλούτο και σπουδαία οικολογική αξία. Οι περιοχές αυτές ονομάζονται «Εθνικοί Δρυμοί». Δείτε τον ψηφιακό χάρτη των Εθνικών Δρυμών της Ελλάδας και συζητήστε αν μπορείτε να σχεδιάσετε μια σχολική επίσκεψη σε κάποιον από αυτούς.

Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας

- ▀▀▀ **Κοινωνικές δραστηριότητες**, όπως εθελοντική εργασία και προσφορά στην κοινότητα, οργάνωση εκδηλώσεων για φιλανθρωπικούς σκοπούς κ.ά.
- ▀▀▀ **Ομαδικά αθλήματα και γυμναστική**, όπως οργάνωση σχολικών αγώνων και τουρνουά, δημιουργία σχολικών ομάδων κ.ά.
- ▀▀▀ **Καλλιτεχνικές δραστηριότητες**, όπως ζωγραφική, χειροτεχνία και θεατρικές παραστάσεις.
- ▀▀▀ **Μουσικές δραστηριότητες**, όπως χορωδίες, ορχήστρες και μουσικά σύνολα.
- ▀▀▀ **Δραστηριότητες ΤΠΕ**, όπως ρομποτική και σχολικά πρότζεκτ με χρήση ψηφιακών μέσων.

3η Δραστηριότητα (30')

Γράψτε μία *επιστολή* στον *διευθυντή* ή στη *διευθύντρια* του σχολείου σας με θέμα την ανάγκη των μαθητών και των μαθητριών του σχολείου να συμμετέχουν σε σχολικές δραστηριότητες.

Συμβουλευτείτε τον παρακάτω πίνακα για να οργανώσετε καλύτερα τον λόγο σας:

ΡΟΛΟΣ (ποιοι είστε;)	ΚΟΙΝΟ (σε ποιον/ποιους απευθύνεστε)	ΜΟΡΦΗ (επιστολή, άρθρο, έκθεση, ποίημα, διαφήμιση κλπ.)	ΘΕΜΑ (ποιο είναι το αντικείμενο του κειμένου)
Μαθητές και μαθήτριες του σχολείου σας	Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου σας.	Επιστολή	Η ανάγκη μας να συμμετέχουμε σε σχολικές δραστηριότητες

► **Εκπαιδευτικά παιχνίδια και δραστηριότητες**, όπως σχολικά κουίζ, διαγωνίσματα και εκπαιδευτικά παιχνίδια.

4η Δραστηριότητα (>45')

Όπως είδαμε μέχρι τώρα, υπάρχουν πολλές δραστηριότητες που γίνονται στο σχολείο. Ψηφίστε την αγαπημένη σας, αλλά και τη λιγότερο αγαπημένη σας, στην τάξη και συζητήστε:

Ποια είναι η πιο δημοφιλής επιλογή; Ποια είναι η λιγότερο δημοφιλής επιλογή;

Γιατί πιστεύεις ότι μοιράστηκαν έτσι οι ψήφοι;

Ξεχωρίστε τις δύο πιο δημοφιλείς επιλογές και χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η μια ομάδα στηρίζει την πρώτη επιλογή και η άλλη τη δεύτερη. Οργανώστε έναν αγώνα επιχειρηματολογίας (debate) στον οποίο τονίζετε με επιχειρήματα τους λόγους για τους οποίους θεωρείτε ότι η επιλογή σας είναι η καλύτερη. Καλή επιτυχία!

5η Δραστηριότητα (25')

Χωριστείτε σε ζευγάρια και βγείτε στην αυλή. Το ένα μέλος του ζευγαριού φοράει μια κορδέλα στα μάτια ή μια μάσκα ύπνου και το άλλο παραμένει με τα μάτια ανοιχτά. Το παιδί που βλέπει οδηγεί το άλλο παιδί σε μια μικρή διαδρομή μέσα στην αυλή του σχολείου. Εμπιστεύτηκες εύκολα το παιδί που σου έκλεισε τα μάτια; Φοβήθηκες στη διαδρομή; Υπήρχε κάποιο σημείο που σε δυσκόλεψε;

Αν θέλεις να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο, μπορείς να κάνεις τα παρακάτω κουίζ.

Τι είδους δραστηριότητες μπορούμε να κάνουμε στο σχολείο από κοινού;

Σταυρόλεξο δραστηριοτήτων

Γράψτε τις προτιμήσεις σας

Τι έμαθα;

- ✓ Τι δραστηριότητες μας βοηθούν να έχουμε περισσότερη εμπιστοσύνη προς τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες μας.
- ✓ Ποιες δραστηριότητες με κάνουν περήφανο/-η που είμαι μέλος της τάξης μου.
- ✓ Ποιες δραστηριότητες με κάνουν περήφανο/-η που είμαι μέλος του σχολείου μου.

Το βήμα της σκέψης

«Εμείς ως ομάδα θα θέλαμε...»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τις ομαδικές δραστηριότητες που θα θέλατε να γίνονται πιο συχνά στην τάξη σας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο Μακουίν-Σόλαρ

Μια μέρα ο κύριος Παναγιώτης μάς ζήτησε να δουλέψουμε σε ομάδες. Οχι! σκέφτηκα. Πάλι μόνος μου θα καταλήξω να δουλεύω. Η αλήθεια είναι πως όταν κάποιος δάσκαλος μας ζητά να συνεργαστούμε, οι ομαδικές εργασίες συνήθως καταλήγουν σε τσακωμούς και μισοτελειωμένες ασκήσεις. Σήμερα, όμως, τα πράγματα εξελίχθηκαν κάπως διαφορετικά...

Ο κύριος Παναγιώτης μάς ζήτησε να κατασκευάσουμε ένα μίνι ηλιακό αυτοκίνητο χρησιμοποιώντας ανακυκλωμένα υλικά. Έριξα μια ματιά στα μέλη της ομάδας μου: Λοιπόν, έχουμε και λέμε είπα από μέσα μου. Πρέπει να δουλέψω με τον Δαμιανό που του αρέσουν πολύ τα μαστορέματα και ήδη μελετά διαγράμματα. Να και η Γεωργία που είναι πολύ οργανωτική και ήδη έχει αρχίσει να συλλέγει υλικά. Από την άλλη έχουμε και τον Γιάννη, που ψάχνει μία θέση για να κάτσει και μας λέει ανέκδοτα. Το τελευταίο μέλος της ομάδας μας ήταν η Μαρία, η ντροπαλή παρατηρήτρια, που κρατάει σιωπηλά σημειώσεις.

Ο πρώτος καβγάς δεν άρχισε. Ο Δαμιανός και η Γεωργία μάλωσαν για το πώς θα σχεδιάσουν το αυτοκίνητο, στα αστεία του Γιάννη δεν έδινε κανείς σημασία και η Μαρία κλείστηκε στο καβούκι της για τα καλά. Ήμουν σίγουρος ότι δεν θα φτιάξουμε ούτε αυτοκινητάκι μινιατούρα. Αλλά τότε, κάτι άλλαξε.

Βλέποντας τα πρώτα σχέδια του Δαμιανού, η Γεωργία έκανε έναν συμβιβασμό γιατί της φάνηκαν ωραία και πρακτικά. Ο Γιάννης, αφού κατάλαβε ότι τα αστεία του δεν έπιαναν τόπο, προσφέρθηκε να βρει και να φέρει τα υλικά. Η Μαρία, έκανε εύστοχες παρατηρήσεις και πρότεινε μικρές αλλαγές, πατώντας σιγά σιγά στα πόδια της. Εγώ από τη μεριά μου, που είμαι πιο κοινωνικός, ανέλαβα να συντονίσω τις εργασίες. Σαν να φτιάχναμε ένα παζλ όλοι μαζί ένιωθα.

Γενικά, θα λέγαμε ότι ο καθένας προσέφερε στην ομάδα τα δυνατά του σημεία. Οι γνώσεις του Δαμιανού, η εφευρετικότητα της Γεωργίας, το χιούμορ του Γιάννη, που τώρα το αξιοποιούσε για να μας εμψυχώνει και να τονώνει το ηθικό της ομάδας, σε συνδυασμό με την παρατηρητικότητα της Μαρίας μάς οδήγησαν στον σωστό δρόμο. Είχαμε και τις διαφωνίες μας, δεν λέω, αλλά διαφωνούσαμε εποικοδομητικά, με σκοπό να βρούμε μια λύση που ταιριάζει σε όλους. Άλλωστε, ο στόχος μας ήταν κοινός, δεν θα μπορούσε να κάνει ο καθένας το δικό του.

2.4 Σχολικές δραστηριότητες

Μετά από πολλή δουλειά, το μίνι ηλιακό αυτοκίνητό μας, ο Μακουίν-Σόλαρ, έκανε τη δοκιμαστική του κούρσα στην αυλή και δούλεψε! Η χαρά μας ήταν το κάτι άλλο, όχι τόσο γιατί πετύχαμε, αλλά περισσότερο γιατί το κάναμε μαζί. Και ο κύριος Παναγιώτης χάρηκε πολύ!

Αν έχω κάτι να κρατήσω από αυτή την εμπειρία, είναι ότι για να βγάλουμε ένα κοινό αποτέλεσμα χρειαζόμαστε:

Επικοινωνία, για να εκφράζονται όλα τα μέλη ελεύθερα.

Σεβασμό, για να δίνουμε αξία στις δυνάμεις όλων των μελών ξεχωριστά.

Συμμετοχικότητα, για να αισθανόμαστε αυτοπεποίθηση και ικανότητα να συνεισφέρουμε.

Κοινούς στόχους, γιατί ακόμα κι αν διαφέρουμε μεταξύ μας, το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από τη συμμετοχή μας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποια είναι τα δυνατά σημεία των μελών αυτής της ομάδας;
- Ποιες δεξιότητες τους βοήθησαν να πετύχουν τον κοινό σκοπό;
- Τι έχεις εσύ να προσφέρεις σε μία ομάδα στο πλαίσιο της τάξης σου;
- Τι περιμένεις από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας σου;

3^ο ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ:

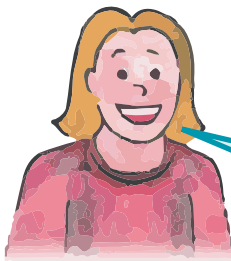
Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΚΟΣΜΟ

Τι θα διερευνήσουμε σε αυτό το θεματικό πεδίο;

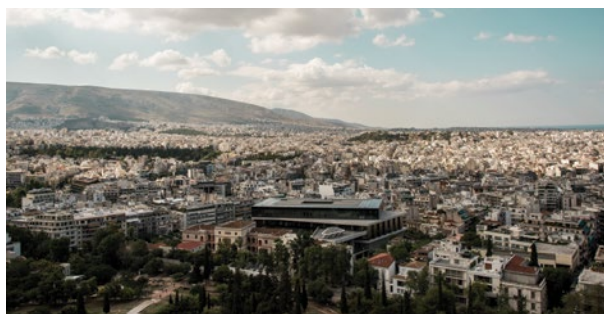
- ✓ Ποιοι είναι οι ρόλοι των μελών της γειτονιάς και ποιος είναι ο δικός μου ρόλος μέσα σε αυτήν;
- ✓ Πώς διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων που κατοικούν στην ίδια γειτονιά;
- ✓ Πώς μπορούμε να ευαισθητοποιηθούμε, να αναστοχαστούμε και να ενεργήσουμε σε θέματα που έχουν να κάνουν με τη γειτονιά μας;
- ✓ Ποιες είναι οι δομές και οι λειτουργίες του δήμου και των μελών του;
- ✓ Τι σχέσεις έχουν μεταξύ τους τα άτομα και οι ομάδες σε μία πόλη ή ένα χωριό; Πώς αναπτύσσεται η «πολιτειακή συνείδηση»;
- ✓ Πώς μπορούμε να διαπραγματευτούμε και να ενεργήσουμε σχετικά με διάφορα ζητήματα που αφορούν την πόλη ή το χωριό μας;

3.1 Εγώ και η γειτονιά μου

3.1.1 Οι ρόλοι των μελών της γειτονιάς μου και ο δικός μου ρόλος

Σε τι γειτονιά μένεις;
Πόσο καλά την ξέρεις;

Εικόνα 1. Με ποια από τις δύο εικόνες μοιάζει περισσότερο η γειτονιά σου;

Η γειτονιά είναι ο δημόσιος χώρος γύρω από το σπίτι μας όπου περνάμε το μεγαλύτερο μέρος της καθημερινής μας ζωής και μας κάνει να αισθανόμαστε οικεία.

1η Δραστηριότητα (>45')

Κάντε μία βόλτα στη γειτονιά γύρω από το σχολείο σας και συμπληρώστε το παρακάτω Φύλλο Παρατήρησης:

Πόσα καταστήματα υπάρχουν στη γειτονιά γύρω από το σχολείο σας;

Τι καταστήματα εντοπίζετε;

.....

Υπάρχουν πάρκα, άλση ή και πλατείες; Αν ναι, πώς ονομάζονται;

.....

Τι δημόσιες δομές εντοπίζετε;

.....

Ποιοι είναι οι κυριότεροι δρόμοι της γειτονιάς αυτής;

.....

2η Δραστηριότητα (>45')

Με τη βοήθεια διαδικτυακών υπηρεσιών χαρτογράφησης (π.χ. Google Maps) κατασκευάστε τον χάρτη της γειτονιάς σας.

Τι γνωρίζετε για την ιστορία της γειτονιάς σας; Δείτε το παράδειγμα της παρακάτω χρονογραμμής και προσπαθήστε να φτιάξετε κι εσείς τη χρονογραμμή της γειτονιάς σας με τη βοήθεια του Η/Υ ή με χαρτόνια κομμένα σε λωρίδες και άλλα υλικά χειροτεχνίας.

Τι γνωρίζετε για την ιστορία της γειτονιάς σας;

Τι κοινωνικούς ρόλους συναντάμε σε μία γειτονιά;

Γείτονες: Συνήθως, είναι ευγενικοί και καλοπροαίρετοι, εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, και συμμετέχουν σε κοινωνικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες που ενισχύουν την επικοινωνία και την κοινωνική συνοχή στη γειτονιά. Τι υποχρεώσεις έχεις απέναντι στους γείτονές σου; Ξέρεις τους γείτονές σου; Τι σχέσεις έχεις μαζί τους;

Εικόνα 2. Μπορείς να σκεφτείς μία ιστορία πίσω από κάθε παράθυρο;

Κάποιοι κοινωνικοί ρόλοι που μπορεί να κάνουν τη διαφορά:

Κοινοτικοί ηγέτες: Ο ρόλος των κοινοτικών ηγετών (άτομα που αναλαμβάνουν να καθοδηγήσουν ομάδες ανθρώπων σε κοινές δράσεις) είναι να οργανώνουν εκδηλώσεις και πρωτοβουλίες όπως εράνους, καθαρισμό δημοσίων χώρων, εορταστικές εκδηλώσεις, συναντήσεις για να συζητηθούν ζητήματα της γειτονιάς κ.ά. Τι ευθύνες πιστεύετε ότι έχει αυτός ο ρόλος; Γνωρίζετε κάποιον κοινοτικό ηγέτη; Θα θέλατε να γίνετε κοινοτικός ηγέτης; Τι πρωτοβουλίες θα παίρνατε;

Εθελοντές: Συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες και εργασίες που βελτιώνουν τη γειτονιά, όπως φύλαξη πάρκων, βοήθεια σε υπηρεσίες κοινωνικής στήριξης, έρανοι, καθαρισμός γειτονιάς, συλλογή αγαθών για ανθρώπους που έχουν ανάγκη κ.ά. Τι γνώμη έχεις για τον εθελοντισμό; Είναι σημαντικός για τη γειτονιά σου; Έχεις πάρει ποτέ μέρος σε κάποια εθελοντική δράση; Αν ναι, μίλησε για την εμπειρία σου. Αν όχι, σε τι εθελοντική δράση θα ήθελες να συμμετάσχεις;

Ενεργοί γονείς: Συνεργάζονται με τις σχολικές κοινότητες για να προωθήσουν την εκπαίδευση και την ασφάλεια των παιδιών. Εσάς οι γονείς και κηδεμόνες σας συμμετέχουν σε τέτοιες πρωτοβουλίες; Εάν ναι, σε τι σχολικές πρωτοβουλίες συμμετέχουν; Εάν όχι, σε τι πρωτοβουλίες πιστεύετε ότι θα ήθελαν να συμμετάσχουν (Μπορείτε, φυσικά, να τους ρωτήσετε).

Ενεργά παιδιά: Συμμετέχουν σε αθλητικές, πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που ζωντανεύουν τη γειτονιά. Εσείς σε τι δραστηριότητες συμμετέχετε στη γειτονιά σας και σε τι θα θέλατε να συμμετέχετε;

Συμπλήρωσε τον παρακάτω εννοιολογικό χάρτη με τους κοινωνικούς ρόλους που συναντάμε σε μία γειτονιά:

Οι κοινωνικοί ρόλοι που συναντάμε σε μία γειτονιά

Εικόνα 3. Πιστεύεις ότι υπάρχουν κίνδυνοι κατά το παιχνίδι στη γειτονιά;
Αν ναι, τότε ποιοι είναι αυτοί;

Εικόνα 4. Πώς μπορεί η τέχνη του δρόμου (γκράφιτι) να μην είναι συγχρόνως και βανδαλισμός δημόσιας ή ιδιωτικής περιουσίας;

3η Δραστηριότητα (>45')

Συλλέξτε διάφορες ανακυκλώσιμες συσκευασίες για να φτιάξετε μία μακέτα που θα δείχνει τη γειτονιά σας ή τη γειτονιά του σχολείου σας. Μπορείτε επιπλέον να χρησιμοποιήσετε οδοντογλυφίδες, καλαμάκια, ξυλάκια, καπάκια από πλαστικά μπουκάλια, γλωσσοπίεστρα και ό,τι άλλο θέλετε. Μπορείτε επίσης να βάψετε ή να ντύσετε με χαρτόνι τα υλικά σας. Όταν ολοκληρώσετε τις κατασκευές σας, οργανώστε μια έκθεση μακέτας για να δείξετε τα έργα σας στους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου σας, το προσωπικό και τους γονείς σας. Θα μπορέσουν άραγε να αναγνωρίσουν τους δρόμους και τα καταστήματα που έχετε φτιάξει;

Κάνε το κουίζ για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο.

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Τι έμαθα;

- ✓ Ποια είναι τα χαρακτηριστικά στοιχεία της γειτονιάς μου.
- ✓ Τι είδους κοινοτικές δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα στη γειτονιά μου.
- ✓ Ποιες κοινοτικές δραστηριότητες λείπουν από τη γειτονιά μου.

Το βήμα της σκέψης

«Η γειτονιά παίρνει ζωή»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσατε να συνεισφέρετε σε δραστηριότητες της γειτονιάς σας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

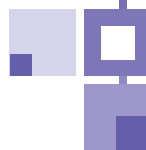
Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το ποδήλατο

Σήμερα, μόλις έφτασα στο σπίτι, είδα τον μπαμπά και τη μαμά να με περιμένουν στον κήπο με κάτι χαμόγελα ίσαμε τ' αυτιά.

«Έχουμε έκπληξη για το μεγάλο μας το αγόρι!» είπε η μαμά και γελούσαν ακόμη και τα μάτια της κι ο μπαμπάς πήγε στο γκαράζ κι έφερε, δεν θα το φανταστείτε, ένα ποδήλατο! Ένα ποδήλατο κόκκινο κι ασημένιο που γυάλιζε μ' ένα φανάρι κι ένα κουδούνι. Φοβερό! «Πρέπει πρώτα να μου υποσχεθείς πως θα 'σαι προσεχτικός και δεν θα κάνεις ακροβατικά!» μου είπε ο μπαμπάς.

Ο μπαμπάς μου παλιά ήταν πρωταθλητής στην ποδηλασία, όπως λέει, και μου ζήτησε το ποδήλατό μου για έναν γύρο μέσα στον κήπο. Κατέληξε όμως να τσακώνεται με τον γείτονά μας τον κύριο Μπλεντούρ, με τον οποίον δεν έχουν και τις καλύτερες σχέσεις. Όταν οι μεγάλοι σταμάτησαν να σπρώχνονται, ο κύριος Μπλεντούρ είπε: «Έχω μια ιδέα! Θα χρονομετρήσουμε ποιος από τους δυο μας θα κάνει πιο γρήγορα τον γύρο του τετραγώνου και θα δούμε ποιος είναι ο πιο δυνατός!» Ο μπαμπάς πήρε το ποδήλατο και βγήκε έξω στο πεζοδρόμιο. Ρίξανε το κέρμα μαζί με τον κύριο Μπλεντούρ και εκείνος ξεκίνησε πρώτος. Δεν έτρεχε πολύ γρήγορα κι ύστερα έστριψε στη γωνία προς την κατηφόρα. Όταν τον είδαμε να επιστρέφει από την άλλη γωνία, ο κύριος Μπλεντούρ ήταν κατακόκκινος με τη γλώσσα έξω. Κι έκανε ένα σωρό ζικ-ζακ ανεβαίνοντας ως εμάς. «Πόσο;» ρώτησε όταν έφτασε κοντά μου. «Δύο λεπτά και η μεγάλη βελόνα μεταξύ του πέντε και του έξι» απάντησα. Ο μπαμπάς πήρε το ποδήλατο κι έφυγε. Το ρολόι προχωρούσε και είδαμε να δείχνει δύο λεπτά κι ύστερα δύο και δέκα. «Κέρδισα! Είμαι πρωταθλητής!» φώναξε ο κύριος Μπλεντούρ. Στα πέντε λεπτά ο μπαμπάς δεν είχε κυρίσει ακόμη. Μετά από λίγο, τον είδαμε να έρχεται με τα πόδια. Το παντελόνι του ήταν σχισμένο, κρατούσε με το μαντίλι τη μύτη του και με το άλλο χέρι έσερνε το ποδήλατο. Το τιμόνι είχε κυρίσει ανάποδα, η ρόδα είχε στραβώσει τελείως, το λάστιχο ήταν σκασμένο και το φανάρι σπασμένο. «Έπεσα πάνω σε έναν σκουπιδοτενεκέ» είπε ο μπαμπάς.

Την άλλη μέρα μίλησα στο διάλειμμα με τον Κλοτέρ. Μου είπε πως το ίδιο περίπου έγινε και με το δικό του πρώτο ποδήλατο.

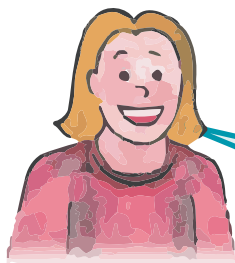
«Τι τα θέλεις, μου είπε ο Κλοτέρ, οι μπαμπάδες είναι όλοι ίδιοι, κάνουν τους ξύπνιους και αν δεν προσέξουν σπάνε τα ποδήλατα και τα μούτρα τους».

Διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο *Ο Μικρός Νικόλας σε νέες περιπέτειες – τόμος 2* του Ρενέ Γκοσινί, μτφρ. Μελίνα Καρακώστα. Θεσσαλονίκη: Σύγχρονοι Ορίζοντες, 2007.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποια ήταν η κατάληξη της τρελής κούρσας του μπαμπά του Νικόλα και του κύριου Μπλεντούρ;
- Πιστεύετε ότι υπήρχαν κίνδυνοι για έναν ποδηλάτη ή μία ποδηλάτισσα στο τετράγωνο που μένει ο Νικόλας; Τι κινδύνους φαντάζεστε;
- Εσείς κάνετε ποδήλατο; Αν ναι, πού;
- Πόσο ασφαλής πιστεύετε ότι είναι η γειτονιά σας για κάποιον άνθρωπο που μετακινείται με ποδήλατο; Γιατί;
- Τι πιστεύετε ότι πρέπει να αλλάξει για να γίνει πιο ασφαλής; Χάρη σε τι είναι η γειτονιά σας ασφαλής για ποδήλατο;

3.2 Σχέσεις στη γειτονιά μου

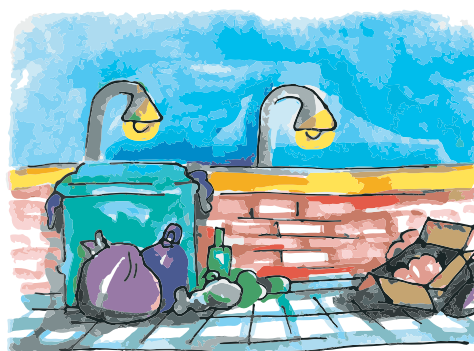
Ποιοι είναι οι γείτονες και οι γειτόνισσές σας;

Τι σχέσεις νομίζετε ότι διατηρούν μεταξύ τους οι άνθρωποι που ζουν στη γειτονιά σας; Πιστεύετε ότι θα μπορούσαν να είναι καλύτερες;

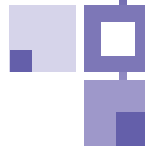

Οι κοινωνικές σχέσεις στη γειτονιά είναι σημαντικές, καθώς επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των μελών της. Οι καλές σχέσεις αυξάνουν την αλληλεγγύη μέσα στην κοινότητα. Οι γειτονιές όπου οι κάτοικοι γνωρίζονται και έχουν καλές σχέσεις μεταξύ τους είναι πιο ασφαλείς, πιο υποστηρικτικές και η ζωή σε αυτές πιο όμορφη.

Στην Ελλάδα, οι κοινωνικές σχέσεις στη γειτονιά είναι υποβαθμισμένες. Αυτό οφείλεται σε διάφορους παράγοντες, όπως η καχυποψία προς τους αγνώστους και η αδιαφορία για τα κοινά. Ισχύουν αυτά για τη δική σας γειτονιά;

Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα πολλές γειτονιές στην Ελλάδα όπου οι κάτοικοι έχουν στενές κοινωνικές σχέσεις. Σε αυτές τις γειτονιές, οι κάτοικοι συχνά γνωρίζονται μεταξύ τους, αλληλεπιδρούν μεταξύ τους σε διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις και βοηθούν ο ένας τον άλλον σε περιπτώσεις ανάγκης.

1η Δραστηριότητα (>45')

1ο βήμα

Ποια είναι η ιστορία της γειτονιάς του σχολείου σας; Έχει αλλάξει η γειτονιά σας τις τελευταίες δεκαετίες; Αναζητήστε πληροφορίες και φωτογραφίες από το διαδίκτυο και από ανθρώπους που κατοικούν πολλά χρόνια στη γειτονιά.

2ο βήμα

Δημιουργήστε ένα ψηφιακό ή φυσικό χρονονότιο που θα δείχνει την εξέλιξη της γειτονιάς σας τις τελευταίες δεκαετίες. Αν η γειτονιά σας έχει ιστορικό χαρακτήρα ή φιλοξενεί ιστορικά μνημεία, αναφερθείτε και σε αυτά.

3ο βήμα

Παρουσιάστε το έργο σας στις συμμαθήτριες και στους συμμαθητές σας. Μπορείτε να δημιουργήσετε και το δικό σας κουίζ για να δοκιμάσετε τις γνώσεις των γύρω σας όταν ολοκληρώσετε την παρουσίαση!

Μπορούμε με πολλούς τρόπους να ενισχύσουμε τις σχέσεις με τους γύρω μας. Ένας τρόπος είναι η δημιουργία κοινοτικών δομών και οργανισμών που θα ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των κατοίκων στα κοινά. Ένας άλλος τρόπος είναι η διοργάνωση κοινωνικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων που θα δώσουν την ευκαιρία στους κατοίκους να γνωριστούν και να έρθουν σε επαφή μεταξύ τους.

2η Δραστηριότητα (15')

Ποια είναι τα θετικά και ποια τα αρνητικά χαρακτηριστικά της γειτονιάς σας; Καταγράψτε τα στο ακόλουθο διάγραμμα T:

ΘΕΤΙΚΑ	ΑΡΝΗΤΙΚΑ

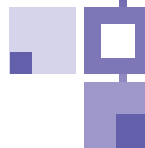

3η Δραστηριότητα (25')

Κάντε μία ιδεοθύελλα στην τάξη με θέμα τα προβλήματα της γειτονιάς σας και τις λύσεις των προβλημάτων αυτών. Στο παρακάτω διάγραμμα T αντιστοιχίστε κάθε πρόβλημα με μία λύση:

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΛΥΣΕΙΣ

Πώς μπορούμε να έρθουμε πιο κοντά, λοιπόν, με τα άτομα της γειτονιάς μας;

Δημιουργία κοινοτικών κέντρων και χώρων συγκέντρωσης όπου οι κάτοικοι μπορούν να συναντηθούν και να γνωριστούν μεταξύ τους για έναν καλό σκοπό.

Διοργάνωση γιορτών, εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, όπως πάρτι, εργαστήρια, αθλητικές δραστηριότητες κλπ.

Δημιουργία ομάδων γειτονιάς και συλλόγων με κοινά ενδιαφέροντα, όπως ομάδες φιλάθλων, πολιτιστικές ομάδες κλπ.

Ενθάρρυνση των κατοίκων να γνωρίζονται και να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, όπως να χαιρετιούνται όταν συναντιούνται, να συμμετέχουν σε συζητήσεις για τα θέματα της γειτονιάς κλπ. Πόσες καλημέρες λέτε από τη στιγμή που βγαίνετε από το σπίτι σας ώσπου να φτάσετε στο σχολείο;

Συμπλήρωσε τον εννοιολογικό χάρτη που δείχνει τους τρόπους να έρθουμε πιο κοντά με τους γείτονες και τις γειτόνισσές μας. Αν θέλεις, μπορείς να προσθέσεις και τις δικές σου ιδέες!

Πώς μπορούμε να έρθουμε πιο κοντά με τα άτομα της γειτονιάς μας;

Κάνε το κουίζ για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο.

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιο είναι το κύριο χαρακτηριστικό των κοινωνικών σχέσεων στη γειτονιά μου.
- ✓ Ποια είναι τα πιο σημαντικά προβλήματα στις ανθρώπινες σχέσεις στη γειτονιά μου.
- ✓ Πώς μπορώ να συμπεριφέρομαι εγώ στη γειτονιά μου για να την κάνω πιο όμορφη.

Το βήμα της σκέψης

«Γίνομαι ένας υπεύθυνος γείτονας»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσατε να βελτιώσετε τη συμπεριφορά σας στη γειτονιά σας.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Όταν είμαστε ενωμένοι όλοι μαζί, είμαστε δυνατοί

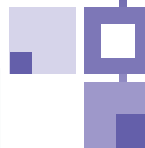
Σήμερα, μόλις έφτασα στο σπίτι, είδα τον μπαμπά και τη μαμά να με περιμένουν στον κήπο με κάτι χαμόγελα ίσαμε τ' αυτιά.

Σήμερα στη μικρή αυλή γίνεται μεγάλος αναβρασμός.¹ Σε λίγες μέρες θα φτάσει μια σπουδαία φιλοξενούμενη, μια μακρινή συγγενής του Νώε. Είναι από την Περσία και ονομάζεται Χαλιμά.

- Παιδιά, λέει ο Νώε, σας εμπιστεύομαι μια πολύ υπεύθυνη δουλειά. Πρέπει να καθαρίσετε και να στολίσετε γιορτινά τον κήπο, για τον ερχομό της Χαλιμάς.
- Τι ακριβώς πρέπει να κάνουμε; Ρωτάει η Βούλα.
- Θα αναλάβετε να ομορφύνετε τα δρομάκια του κήπου και θα στρώσετε χαλίκια στους διαδρόμους του. Εσύ, Λι, θα καθαρίσεις το γρασίδι από τα αγριόχορτα.
- Βέβαια, λέει ο Λι, εγώ είμαι πολύ γρήγορος στη δουλειά και θα τα έχω τελειώσει όλα πριν βραδιάσει.
- Εμπρός, λοιπόν, παιδιά! Όλοι στη δουλειά!

Η πλάτη του Λι πονάει πολύ. «Τώρα που το σκέφτομαι, θα αναπαυθώ λίγο στη σκιά της βελανιδιάς...»

- Τι κάνεις, Λι, δε δουλεύεις; Λέει ο Χιονάτος ανήσυχος. Κοίτα, ο ήλιος έχει αρχίσει να δύει.
- Μην ανησυχείς! Εγώ είμαι πολύ γρήγορος και θα τελειώσω πολύ πριν από σένα. Ασχολήσου με τη δουλειά σου και μη χώνεις τη μύτη σου παντού.

Όλοι τελείωσαν και φύγανε. Αλλά το γρασίδι έμεινε γεμάτο φύλλα και αγριόχορτα. Ο Λι τα 'χει χαμένα.

- Και τώρα, τι θα κάνω; Τώρα πια νύχτωσε και δε θα καταφέρω να τελειώσω τη δουλειά μου. Θα κάνω φριχτή εντύπωση στον Νώε...
- Γεια σου Σιάμ!
- Έχεις προβλήματα Λι; Σε βλέπω ανήσυχο.
- Δεν κατάφερα να τελειώσω τη δουλειά μου και αύριο θα κάνω πολύ άσχημη εντύπωση στον Νώε και σε όλες τις γάτες. Τι μπορώ να κάνω;
- Μην το σκέφτεσαι πια. Πιες λίγο από το μαγικό φίλτρο και θα ξεχάσεις όλα σου τα προβλήματα.
- Να ξεχάσω... Αυτό ακριβώς χρειάζομαι!
- Το επόμενο πρωί ο Λι ξυπνάει αργά. Έχει μεγάλο πονοκέφαλο και το μυαλό του είναι μπερδεμένο...
- Μανούλα μου! Τώρα θυμάμαι. Πρέπει να τελειώσω το καθάρισμα. Φτάνει στο γρασίδι λαχανιασμένος και σταματάει κατάπληκτος.

Είναι όλο τέλεια καθαρό. Σαν παράλυτος από την έκπληξη, βλέπει να φθάνουν ο Μουσούδης και η Βούλα.

- Κοιτάτε! Θαυμάζει ο Λι με κομμένη αναπνοή. Τα έκανε όλα το μαγικό φίλτρο του Σιάμ. Πράγματι, λειτούργησε.

Ο Μουσούδης και η Βούλα ξεσπούν σε γέλια.

- Τι λες, Λι; Ποιο φίλτρο; Εμείς οι δυο τελειώσαμε τη δουλειά για χατίρι σου. Μας στενοχωρούσε η σκέψη ότι θα έκανες άσχημη εντύπωση στον Νώε.
- Τι ανόητα που φέρθηκα! Έπρεπε να ζητήσω τη δική σας βοήθεια κι όχι του Σιάμ. Ευχαριστώ, φίλοι μου! Δε θα το ξεχάσω ποτέ.

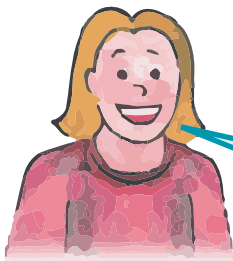
Διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο *Ο κήπος με τις 11 γάτες* του Luciano Morati, μτφρ. Μαρία Κωνσταντινίδου. Εκδόσεις Σχήμα & Χρώμα, 1995.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Πώς πιστεύετε ότι λειτουργεί καλύτερα ένα σύνολο ανθρώπων που παλεύουν για έναν κοινό σκοπό;
- Τι πιστεύετε ότι σημαίνει το να είναι κάποιος υπεύθυνος; Ανέλαβε ο Λι τις ευθύνες του μετά από το λάθος που έκανε; Τι θα μπορούσε να κάνει διαφορετικά;
- Σας έχει τύχει ποτέ να ετοιμάσετε κάτι στη γειτονιά σας μαζί με άλλους γείτονες; Πώς ήταν αυτή η εμπειρία;

¹ ταραχή, αναστάτωση.

3.3 Δράσεις στη γειτονιά μου

Τι μας φέρνει πιο κοντά με τους/τις γείτονες/-ισσές μας

Οι εθελοντικές δράσεις στη γειτονιά μας κάνουν πιο συνεργατικούς/-ές και ενισχύουν τη συλλογική μας ταυτότητα, το να αντιλαμβανόμαστε, δηλαδή, τον εαυτό μας ως κομμάτι ενός συνόλου και να κάνουμε πράγματα για το σύνολο αυτό, αλλά και τις ατομικές μας δεξιότητες (π.χ. οργανωτικές, διαπροσωπικές, επικοινωνιακές κ.ά.).

Τι είδους δράσεις μπορούμε να κάνουμε στη γειτονιά μας;

Ανταλλακτική αγορά: Διοργανώνουμε ανταλλακτική αγορά όπου οι κάτοικοι μπορούν να ανταλλάξουν ρούχα, παιχνίδια, βιβλία ή άλλα αντικείμενα.

Βιβλιοθήκη γειτονιάς: Δημιουργούμε μια βιβλιοθήκη με δωρεάν βιβλία, όπου οι κάτοικοι μπορούν να δανειστούν ή να χαρίσουν βιβλία.

Τράπεζα τροφίμων: Συλλέγουμε τρόφιμα και είδη πρώτης ανάγκης για να βοηθήσουμε οικογένειες που έχουν ανάγκη.

Έργα για το περιβάλλον: Διοργανώνουμε εθελοντικούς καθαρισμούς, φυτεύουμε δέντρα ή καλλωπιστικά φυτά και ενημερώνουμε τους γείτονες για τις δράσεις μας.

Συμβούλια γειτονιάς: Συνελεύσεις γειτονιάς για να συζητηθούν διάφορα θέματα και προβλήματα που ενδιαφέρουν όλους τους κατοίκους της και να βρεθούν λύσεις.

Συνεργασία με φορείς: Συνεργαζόμαστε με τοπικούς φορείς, όπως οργανώσεις, συλλόγους ή εθελοντικές ομάδες, για να υλοποιήσουμε κοινές δράσεις.

Διαβάστε για το πρόγραμμα **Νταντάδες της Γειτονιάς** του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Είναι μία εθελοντική δράση της γειτονιάς; Αν όχι, πώς θα μπορούσε να γίνει μια εθελοντική δράση της γειτονιάς;

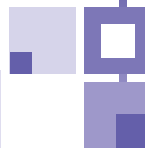
Κοινοτικές εκδηλώσεις: Οργάνωση εκδηλώσεων, όπως γιορτές γειτονιάς, κινηματογραφικές βραδιές ή μουσικά γεγονότα.

1η Δραστηριότητα (>45')

1ο βήμα

Ποια είναι τα νέα της γειτονιάς σας; Τι εκδηλώσεις έχουν προγραμματιστεί; Πρόκειται να φιλοξενηθεί κάποιος καλλιτέχνης; Παίζεται κάποια νέα ταινία στον τοπικό κινηματογράφο; Υπάρχει κάποιο θεατρικό δρώμενο που θα ανέβει στο γειτονικό σας θέατρο; Ενημερωθείτε για τα νέα της γειτονιάς σας.

2ο βήμα

Δημιουργήστε την «Εφημερίδα της Γειτονιάς» σας (ψηφιακά ή σε ένα τετράδιο). Βρείτε το όνομα της εφημερίδας σας και φτιάξτε τις στήλες με τα γεγονότα της γειτονιάς σας. Μπορείτε να εμπλουτίσετε το έργο σας με φωτογραφίες και αφηγήσεις σημαντικών στιγμών της δικής σας ζωής που σχετίζονται με τη γειτονιά σας.

3ο βήμα

Στο τέλος, παρουσιάστε το έργο σας στους συμμαθητές και τις συμμαθήτριές σας και διαβάστε τις εφημερίδες των υπόλοιπων παιδιών.

2η Δραστηριότητα (>45')

Οργανώστε μια έκθεση φωτογραφίας με φωτογραφίες που έχετε τραβήξει από τη γειτονιά σας. Οι φωτογραφίες μπορούν να απεικονίζουν ιστορικά σημεία, τα δικά σας αγαπημένα χαρακτηριστικά σημεία και λεπτομέρειες που σας κάνουν να αγαπάτε τη γειτονιά σας. Με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού της τάξης, αναρτήστε τις φωτογραφίες στην τάξη ή στην αίθουσα εκδηλώσεων του σχολείου και προσκαλέστε τις μαθήτριες και τους μαθητές του σχολείου στην έκθεσή σας.

Αλληλοβοήθεια: Φιλική συζήτηση και παρέα σε μοναχικούς ανθρώπους, βοήθεια σε άτομα που περνούν δύσκολες στιγμές, βοήθεια σε ηλικιωμένους ή άτομα με αναπηρία για ψώνια, ή μετακινήσεις, φροντίδα παιδιών ή κατοικίδιων ζώων σε περίπτωση ανάγκης.

Παιδικές δραστηριότητες: Οργάνωση δραστηριοτήτων για τα παιδιά στη γειτονιά.

Συμπλήρωσε τον εννοιολογικό χάρτη που γράφει τις δράσεις που μπορούν να υλοποιηθούν στο πλαίσιο της γειτονιάς. Μπορείς να προσθέσεις και δικές σου ιδέες!

Τι είδους δράσεις μπορούμε να κάνουμε στη γειτονιά μας;

Μία γειτονιά στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, η «Γειτονιά της Αλεξάνδρου Σβώλου», το 2013 ανέλαβε την πρωτοβουλία να δραστηριοποιείται σε δημόσιο χώρο πραγματοποιώντας διάφορες πολιτιστικές και συμμετοχικές δράσεις.

Ενημερώσου από το διαδίκτυο τι ακριβώς είναι η «Πρωτοβουλία Γειτονιάς της Αλ. Σβώλου» και ποιος είναι ο σκοπός της. Θα ήθελες να γίνεται κάτι παρόμοιο στη δική σου γειτονιά;

Λύσε το σταυρόλεξο για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο.

Σταυρόλεξο

Τι έμαθα;

- ✓ Τι δράσεις μπορούμε να κάνουμε στη γειτονιά για να ενισχύσουμε τη συλλογική μας ταυτότητα και το αίσθημα αλληλεγγύης μέσα σε αυτήν.
- ✓ Τι μπορούμε να κάνουμε στη γειτονιά μας για να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον.

Το βήμα της σκέψης

«Γειτονιά: Το οικολογικό μας σπίτι»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε δράσεις που θα μπορούσαν να βελτιώσουν το φυσικό περιβάλλον στη γειτονιά σας

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην ολομέλεια και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ο κήπος της γειτονιάς

Δύο ώρες ακόμα σκέφτηκε ανοίγοντας το τετράδιο της Γλώσσας η Μυρτώ. Σήμερα ήταν τα εγκαίνια του «Κήπου της γειτονιάς».

Ο Κήπος της Γειτονιάς ήταν μία εργασία που ξεκίνησε στο σχολείο μαζί με τον κύριο Σταύρο μελετώντας τον εθελοντισμό και τις ανθρώπινες σχέσεις. Η τάξη της πήρε την πρωτοβουλία να δημιουργήσει ένα όμορφο μέρος για όλους τους κατοίκους.

Όλα ξεκίνησαν όταν βγήκαν βόλτα στη γειτονιά με τα ερωτηματολόγια και τα μολύβια τους στο χέρι για να καταγράψουν τις ομορφιές και τις ασχήμιες της γειτονιάς τους και βρήκαν ένα άδειο κομμάτι γης από μια πολυκατοικία που δεν χτίστηκε ποτέ. Η Μυρτώ όταν μεγαλώσει θέλει να γίνει βιολόγος. Και όλοι οι βιολόγοι ξέρουν πως δεν υπάρχει ζωή έξω από τη φύση. Γι' αυτό και ήθελε να κάνει το χώμα και τις πέτρες μια γωνία πράσινου με δάφνες, γεράνια και τριαντάφυλλα. Αλλά τι δύναμη έχει ένα παιδί μόνο του να τα κάνει όλα αυτά; Ο κύριος Σταύρος άκουσε το όνειρο της Μυρτώς και ενθάρρυνε την τάξη να κάνει ό,τι καλύτερο μπορεί για να γίνει η ασχήμια ομορφιά.

Για να τα καταφέρουν πέρασαν από σαράντα κύματα. Κάθε φορά που επισκέπτονταν τον χώρο οι γείτονες έβγαιναν στα μπαλκόνια και ψιθύριζαν. Μια μέρα μάλιστα μία κυρία φώναξε: «Τι άλλο θα σκεφτείτε να κάνετε για να χάσετε μάθημα;» «Μάθημα είναι κι αυτό!» της απάντησε ο κύριος Σταύρος και η γειτόνισσα βρόντηξε την μπαλκονόπορτά της. Μέχρι και τα αδέσποτα σκυλιά έβλεπαν τις πόες και τα φυτά του λαχανόκηπου σαν παιχνίδι και τα τράβαγαν με μανία.

Δεν το έβαλαν όμως κάτω κι έπαιρναν δύναμη ο ένας από τον άλλον. Σιγά σιγά η γειτονιά γινόταν πιο υποστηρικτική. Για να καταλάβετε, ο κύριος Γιώργος, ο φούρναρης, κερνούσε τα παιδιά κουλούρια για τη σκληρή δουλειά τους. Η κυρία Δέσποινα, η μηχανικός, τους έφτιαχνε τα εργαλεία όταν χαλούσαν και τους πρότεινε ιδέες για την κατασκευή του κήπου. Ακόμη και η κυρία Φωτεινή που είναι 87 χρονών σταματούσε στον δρόμο για τη λαϊκή και ρωτούσε: «Πώς πηγαίνει ο κήπος παιδιά; Θα φάμε κανένα καρότο φέτος;»

Οι μήνες πέρασαν και ήρθε το καλοκαίρι. Σήμερα, ο κήπος είναι ακριβώς όπως τον φαντάστηκε η Μυρτώ κι ακόμη καλύτερος. Τα παιδιά έχουν έναν χώρο να παίζουν με ασφάλεια, οι ηλικιωμένοι μοιράζονται ιστορίες σε παγκάκια φωλιασμένα ανάμεσα σε μυρωδάτα βότανα. Κάθε λουλούδι, κάθε θάμνος θυμίζει στα παιδιά πόσο σημαντική είναι η συλλογική προσπάθεια για να πετύχουμε έναν σκοπό που είναι πάνω από τον καθένα μας ξεχωριστά!

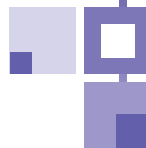
3.3 Δράσεις στη γειτονιά μου

Η ώρα έφτασε κι η Μυρτώ πήγε στο κάλεσμα του Κήπου της Γειτονιάς μαζί με τις συμμαθήτριες και τους συμμαθητές της. Όλη η γειτονιά ήταν εκεί! «Κοιτάξτε τι κάναμε!» Ο κύριος Σταύρος γέλασε, με τα μάτια του να τσαλακώνουν. «Δεν το κάναμε μόνοι μας, Μυρτώ. Το κάναμε μαζί. Αυτή είναι η μαγεία της γειτονιάς μας».

Η ιστορία δεν τελειώνει εκεί. Ο κήπος συνεχίζει να μεγαλώνει, τραβώντας το ενδιαφέρον περισσότερων εθελοντών και εξαπλώνοντας τη μαγεία του πέρα από το οικόπεδο. Γίνεται ένα μέρος όπου οι άνθρωποι μαθαίνουν ο ένας από τον άλλον, ανακαλύπτουν τα κοινά τους ενδιαφέροντα και χαίρονται τη *συν-ύπαρξή* τους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

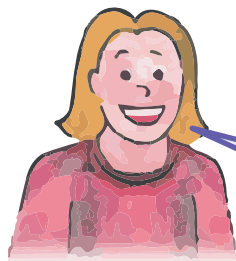
- Τι δυσκολίες συνάντησαν τα παιδιά στην προσπάθειά τους να φτιάξουν τον Κήπο της Γειτονιάς;
- Τι μπορεί να μάθαιναν τα παιδιά όσο έφτιαχναν τον κήπο;
- Με τι διάθεση αντιμετώπιζαν την προσπάθεια της τάξης οι κάτοικοι της γειτονιάς στην αρχή και πώς άλλαξε η διάθεσή τους στο τέλος; Τι τους έκανε να αλλάξουν γνώμη;
- Θα σας ενδιέφερε να συμμετέχετε σε κάποια παρόμοια δράση; Αν ναι, γιατί; Αν όχι, γιατί όχι;

3.4 Εγώ και η πόλη/το χωριό μου

3.4.1 Οι πολιτικές δομές του δήμου, όπου ανήκει η πόλη/το χωριό μου

Κάθε πόλη και κάθε χωριό έχει τη δική του ιστορία και τη δική του προσωπικότητα! Είναι διαφορετικά μεταξύ τους. Όμως για να λειτουργήσουν, έχουν παρόμοιες πολιτικές δομές.

Πολιτικές δομές;
Μου φαίνεται πολύ
βαρετό...

1η Δραστηριότητα (45')

Κάθε γωνιά της χώρας μας έχει τη δική της ιστορία. Βρείτε τραγούδια, ποιήματα, λογοτεχνικά έργα, πίνακες ζωγραφικής και άλλα έργα καλλιτεχνικής φύσης που έχουν ως θέμα ή αναφέρονται στο χωριό ή την πόλη σας. Μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της **Εθνικής Πινακοθήκης**.

2η Δραστηριότητα (30')

Υπάρχουν σημαντικές προσωπικότητες με καταγωγή από το χωριό ή την πόλη σας; Εάν ναι, καταγράψτε τα πρόσωπα σε μία λίστα και επιλέξτε πληροφορίες που αφορούν αυτά και σας φαίνονται ενδιαφέρουσες.

Κάθε πόλη αποτελεί έναν δήμο. Όμως οι μεγάλες πόλεις, για να μπορούν να διοικούνται καλύτερα, διαιρούνται σε περισσότερους δήμους. Αντίστροφα, ομάδες γειτονικών χωριών φτιάχνουν μαζί έναν δήμο, επίσης για να διοικούνται πιο αποτελεσματικά. Οι λειτουργίες ενός δήμου είναι πολλές, ώστε να εξυπηρετούν πολλές από τις ανάγκες της τοπικής κοινότητας. Ας δούμε ορισμένες από τις βασικές λειτουργίες τους:

Υποδομές και δημόσιες υπηρεσίες: Ασχολούνται με την κατασκευή και συντήρηση δρόμων, πεζοδρομίων, πάρκων, αθλητικών εγκαταστάσεων, δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης, καθώς και με τη διαχείριση των απορριμμάτων.

Διοίκηση και οικονομική διαχείριση: Ασχολείται με τη διαχείριση των χρηματικών πόρων που διαθέτει ο δήμος. Καθορίζει τον προϋπολογισμό του και διαχειρίζεται τους δημοτικούς φόρους, τα ποσά που του διαθέτει η κυβέρνηση και άλλους οικονομικούς πόρους, όπως αυτούς από τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Στρατηγικής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ).

Κοινωνικές υπηρεσίες: Παρέχουν οικονομική και ψυχολογική βοήθεια και ενδυνάμωση στους δημότες, συντονίζουν προγράμματα υγείας και ψυχικής υγείας, οργανώνουν δραστη-

3.4 Εγώ και η πόλη/το χωριό μου

ριότητες σχετικά με την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, καθώς επίσης οργανώνουν σεμινάρια και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης

Ασφάλεια και δημόσια τάξη: Φροντίζουν οι δημόσιοι χώροι να είναι ασφαλείς και ο δήμος να είναι λειτουργικός μέσω της δημοτικής αστυνομίας, ενώ συμμετέχουν και στην οργάνωση των υπηρεσιών της Πολιτικής Προστασίας.

Περιβάλλον και πράσινες πρωτοβουλίες: Προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον της περιοχής τους, διαχειρίζονται φυσικούς πόρους και προωθούν οικολογικές πρωτοβουλίες και πρωτοβουλίες βιώσιμης ανάπτυξης.

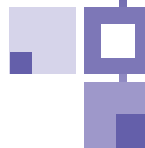
Οικονομική ανάπτυξη: Προωθούν την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, ενώ δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας.

Πολιτισμός και εκπαίδευση: Προάγουν τον πολιτισμό, υποστηρίζουν τοπικές καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα.

Πώς παίρνονται οι αποφάσεις στον δήμο;

Με συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου: Στις δημοτικές εκλογές οι δημότες ψηφίζουν τους υποψηφίους που θα ήθελαν να εκπροσωπούν τη γνώμη τους στο δημοτικό συμβούλιο. Οι εκλεγμένοι δημοτικοί σύμβουλοι συναντιούνται για να συζητήσουν και να αποφασίσουν για τα θέματα που αφορούν τον δήμο.

Με δημόσιες ακροάσεις και διαβουλεύσεις: Όταν θεωρείται απαραίτητο να ακουστεί άμεσα η άποψη των δημοτών για ορισμένα θέματα πριν το Δημοτικό Συμβούλιο πάρει μια απόφαση, τότε γίνονται δημόσιες συναντήσεις και ακροάσεις στις οποίες συμμετέχουν και οι δημότες.

3η Δραστηριότητα (30')

Ας διαφωνήσουμε με επιχειρήματα! Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η πρώτη ομάδα θα εκπροσωπήσει τους «πολίτες» και η δεύτερη θα αποτελέσει το «δημοτικό συμβούλιο».

Η πρώτη ομάδα καλείται να πάρει μέρος σε μία «δημόσια διαβούλευση» για να μιλήσει για κάποιο πρόβλημα που απασχολεί τα μέλη της (π.χ. καθαριότητα, ηχορύπανση, τροπεζοκαθίσματα στα πεζοδρόμια, οδική σήμανση, εγκληματικότητα, ράμπες αναπήρων, παράνομη στάθμευση, ποδηλατόδρομοι κλπ.). Ο σκοπός της ομάδας αυτής είναι να πείσει το δημοτικό συμβούλιο με επιχειρήματα και παραδείγματα από τη ζωή στον δήμο ότι τα αιτήματά τους είναι σημαντικά και πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη.

Από την άλλη πλευρά, η δεύτερη ομάδα ακούει προσεκτικά τα αιτήματα των πολιτών και τα διερευνά περαιτέρω κάνοντας ερωτήσεις σχετικά με αυτά και ζητώντας περισσότερα στοιχεία.

Εφόσον η ομάδα του «δημοτικού συμβουλίου» πειστεί από εκείνη των «πολιτών», προχωρά σε διαβουλεύσεις, συζητήσεις και προτάσεις λύσεων για να ανταποκριθεί στα αιτήματα των «πολιτών».

Δοκιμάστε ξανά αντιστρέφοντας τις ομάδες αυτή τη φορά.

Με επιτροπές και ομάδες εργασίας: Συχνά, είναι απαραίτητο να δημιουργούνται επιτροπές ή ομάδες εργασίας για να μελετήσουν συγκεκριμένα θέματα (π.χ. κατασκευή περιφερειακής οδού) και να προτείνουν λύσεις πριν τη λήψη αποφάσεων.

Με ψηφοφορίες: Οι αποφάσεις λαμβάνονται συνήθως με ψηφοφορία, στην οποία τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου ψηφίζουν υπέρ ή κατά συγκεκριμένων προτάσεων.

Με δημοσιοποίηση αποφάσεων: Οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύονται συνήθως για να μπορούν να γνωρίζουν οι δημότες ποιος είναι υπεύθυνος αν δεν εφαρμοστούν.

Γράψε στον εννοιολογικό χάρτη τους τρόπους με τους οποίους παίρνονται οι αποφάσεις στον δήμο.

Πώς παίρνονται οι αποφάσεις στον δήμο;

Τι είναι το ΚΕΠ και σε τι βοηθάει τους δημότες. Αναζήτησε στο διαδίκτυο τη σελίδα ενός ΚΕΠ.

Πώς μπορούν οι δημότες να ενημερωθούν για διάφορα θέματα ή να εξυπηρετηθούν από τις υπηρεσίες του δήμου;

Φυσική παρουσία: Μπορείς να επισκεφθείς τα γραφεία του δήμου ή των δημοτικών υπηρεσιών για να πάρεις πληροφορίες ή να κάνεις αιτήσεις.

Ηλεκτρονικές υπηρεσίες μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας: Οι περισσότεροι δήμοι έχουν διαδικτυακές πύλες ή ιστοσελίδες στις οποίες μπορείς να βρεις πληροφορίες, να κάνεις αιτήσεις ή να επικοινωνήσεις με τις υπηρεσίες.

Τηλεφωνική επικοινωνία: Οι δήμοι παρέχουν συχνά τη δυνατότητα επικοινωνίας μέσω τηλεφώνου για ερωτήσεις ή πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες υπηρεσίες.

Οι δημότες έχουν *δικαιώματα και υποχρεώσεις*, σύμφωνα με τη νομοθεσία και το Σύνταγμα. Αυτά περιλαμβάνουν:

Δικαιώματα:

Δικαίωμα συμμετοχής στις εκλογές: Οι δημότες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στις δημοτικές εκλογές.

Δικαίωμα πληροφόρησης: Έχουν, επίσης, το δικαίωμα να ενημερώνονται για τη λειτουργία του δήμου και για τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου.

Συμμετοχή σε δημόσιες διαβουλεύσεις: Ακόμα, έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν σε διαβουλεύσεις για θέματα που αφορούν τον δήμο τους.

Δικαίωμα επικοινωνίας με τις αρχές: Τέλος, έχουν το δικαίωμα να επικοινωνούν με τις αρχές του δήμου για πληροφορίες ή για την υποβολή αιτημάτων και αναφορών (π.χ. αίτημα πολιτικού γάμου).

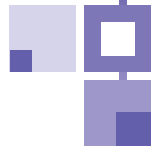
Υποχρεώσεις:

Συμμόρφωση με τους νόμους και τους κανονισμούς: Οι δημότες έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται με τη νομοθεσία του κράτους και τους κανονισμούς του δήμου.

Εκπλήρωση οικονομικών υποχρεώσεων: Έχουν υποχρέωση να πληρώνουν δημοτικούς φόρους, δημοτικά τέλη και άλλες χρεώσεις που ορίζονται από τη νομοθεσία.

Καθήκον:

Ενεργή συμμετοχή στην τοπική δημοκρατία: Έχουν το καθήκον να συμμετέχουν ενεργά στην τοπική δημοκρατία μέσω της ψήφου τους και της ενεργού συμμετοχής σε δημόσιες συνεδριάσεις ή διαβουλεύσεις.

Δηλαδή, τι διαφορά έχει το καθήκον από την υποχρέωση;

4η Δραστηριότητα (20')

Το να πηγαίνουν οι δημότες να ψηφίζουν είναι κατά τη γνώμη σας δικαίωμα, υποχρέωση ή καθήκον;

Μέσω της τεχνικής του καταιγισμού ιδεών αναφέρετε κάποια χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει, κατά τη γνώμη σας, ένας/μία υποψήφιος/-α δήμαρχος.

Κάνε τα κουίζ για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου από αυτό το κεφάλαιο.

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Σταυρόλεξο

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιες είναι οι βασικές λειτουργίες ενός δήμου.
- ✓ Πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις που αφορούν τα θέματα κάποιου δήμου.
- ✓ Ποια είναι τα δικαιώματα και ποιες οι υποχρεώσεις των δημοτών.

Το βήμα της σκέψης

«Η περίπτωση του Δήμου Τρικκαίων»

Επισκεφθείτε την **ιστοσελίδα** του Δήμου Τρικκαίων και περιηγηθείτε σε αυτήν. Θα βρείτε προτάσεις εφαρμογών οι οποίες διευκολύνουν πολλές από τις ανάγκες των δημοτών (π.χ. στάθμευση, παροχή υπηρεσιών του δήμου, μετρήσεις της ποιότητας ζωής, μετρήσεις της ατομικής τους αθλητικής δραστηριότητας). Τι αντίστοιχο υπάρχει στον δήμο σας;

Συνεργαστείτε σε ομάδες. Στις ομάδες σας εξερευνήστε τις υπηρεσίες του δήμου αυτού και κατατάξτε τις από την, κατά τη γνώμη σας, πιο σημαντική έως τη λιγότερο σημαντική, πρώτον για την καθημερινότητα των δημοτών και δεύτερον για την ανάπτυξη συλλογικού πνεύματος.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Η χρονομηχανή

Το κερί στο δωμάτιο έσβησε. Η Ελευθερία παραδόθηκε στην αγκαλιά του Μορφέα και είδε το πιο παράξενο όνειρο.

Περπατούσε σε ένα μονοπάτι στο άλσος Παγκρατίου, ώσπου έπεσε σε μία τρύπα. Έπεφτε για ώρα, ώσπου προσγειώθηκε... στην Αθήνα. Ποτέ δεν την είχε ξαναδεί έτσι. Δυσκολεύτηκε να καταλάβει ότι είναι η Αθήνα όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε.

«Πού βρίσκομαι;» αναρωτήθηκε χαμηλόφωνα πιάνοντας το κεφάλι της.

«Μα στην Αθήνα φυσικά!» της απάντησε ένα παιδί ντυμένο με λευκά ριχτά ρούχα και σανδάλια.

«Αυτό το μέρος δεν μου θυμίζει την Αθήνα και γνωρίζω πολύ καλά πώς είναι. Έχω γεννηθεί κι έχω μεγαλώσει εκεί».

Το αγόρι ήρθε κοντά της και της είπε: «Καλώς ήρθες στην εποχή του Περικλή, αυτό που εσείς ονομάζετε 5ο αιώνα π.Χ. Είμαι ο Αθηνόδωρος. Από πού μας έρχεσαι;»

«Από το 2024», του απάντησε σχεδόν τρομοκρατημένη η Ελευθερία που δεν μπορούσε με τίποτα να εξηγήσει αυτό που ζούσε.

«Α! Είσαι πολύ εξελιγμένη! Κάτσε να τα πούμε! Μόνο πάμε λίγο πιο πέρα γιατί στεκόμαστε στην Πνύκα και θα εμποδίσουμε την Εκκλησία του Δήμου».

«Έχει εκκλησία ο δήμος;» απόρησε η Ελευθερία, που για να είμαστε ειλικρινείς, η ιστορία δεν ήταν το αγαπημένο της μάθημα.

«Όχι, βρε! Η Εκκλησία του Δήμου είναι η συνέλευση των Αθηναίων πολιτών που συζητούν και αποφασίζουν για τα προβλήματα της πόλης. Μη μου πεις ότι την καταργήσατε!»

«Α, πρέπει να είναι κάτι σαν το δημοτικό συμβούλιο. Κατάλαβα... Πώς θα γίνουν οι δρόμοι, τι ώρες θα βγαίνουν τα απορριμματοφόρα, σε ποιες θέσεις επιτρέπεται το παρκάρισμα κι όλα αυτά».

«Κοίταξε, εμείς κυρίως συζητάμε για το αν θα πολεμήσουμε ή όχι. Αν και, τώρα που το σκέφτομαι, γέμισε ο τόπος άρματα, πρέπει να βρεθεί μια λύση. Θα μιλήσω στον Περικλή».

«Περικλή λένε τον δήμαρχο; Επίθετο έχει;»

3.4 Εγώ και η πόλη/το χωριό μου

«Ο Περικλής είναι πολιτικός, στρατηγός και ρήτορας. Έρχεται εδώ στην Πνύκα και βγάζει λόγους! Χάρη σε αυτόν η Αθήνα είναι στα καλύτερά της! Εξοστράκισε βλέπεις τον Κίμωνα και από τότε έχουμε δημοκρατία. Να τον έχει ο Δίας καλά μην πάθει τίποτα!»

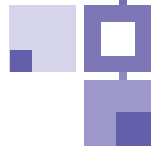
«Κοίταξε πόσος κόσμος μαζεύτηκε στην Πνύκα!» παρατήρησε έκπληκτη η Ελευθερία.

«Μα και βέβαια έχει πολύ κόσμο. Εδώ αποφασίζουμε για όλα εκείνα που μας αφορούν όλους και όλες. Άσε που αν λείψουμε πληρώνουμε πρόστιμο. Οχ, και τώρα που είπα πρόστιμο πρέπει να σε αφήσω γιατί θα μιλήσουμε για την πληρωμή των δρομέων που θα συμμετέχουν στις λαμπαδηδρομίες».

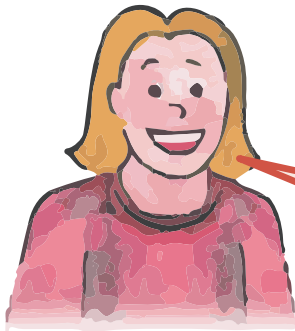
Ο Αθηνόδωρος εξαφανίστηκε και η Ελευθερία έμεινε μόνη. Τι ήχος είναι αυτός; Τα μάτια της άνοιξαν. Βρέθηκε και πάλι στο κρεβάτι της, στο σπίτι της στον Χολαρχό, το 2024. Τι παράξενο όνειρο ήταν αυτό!

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές ανάμεσα στον τρόπο που έπαιρναν αποφάσεις οι αρχαίοι Αθηναίοι στην Αθήνα του Περικλή και εμείς σήμερα;
- Για ποιον λόγο πιστεύετε ότι ήταν υποχρεωτική η συμμετοχή στη Εκκλησία του Δήμου; Άραγε, αυτοί που πήγαιναν για να αποφύγουν το πρόστιμο θεωρούσαν τη συμμετοχή τους ως καθήκον, ως δικαίωμα ή ως υποχρέωση;

3.5 Σχέσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Είναι διαφορετική η ζωή στην πόλη από τη ζωή στο χωριό;

Οι δραστηριότητες και οι ασχολίες των ανθρώπων σε ένα χωριό διαφέρουν από εκείνες σε μια πόλη ανάλογα με την τοποθεσία, τους πόρους και τις δυνατότητες της περιοχής. Επίσης, οι συνήθειες των κατοίκων παίζουν και αυτές τον ρόλο τους.

Οι άνθρωποι στη ζωή τους ασχολούνται με διάφορα είδη δραστηριοτήτων. Ας δούμε τα κυριότερα από αυτά:

» Οι **οικονομικές δραστηριότητες**, αυτές που εξασφαλίζουν χρήματα στους πολίτες, μπορεί να ανήκουν στον **πρωτογενή** (το να παίρνουν πρώτες ύλες από τη φύση, τη γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία και δασοκομία)¹, τον **δευτερογενή** (επεξεργασία των πρώτων υλών από τον πρωτογενή τομέα)², ή τον **τριτογενή** τομέα (υπηρεσίες που παρέχονται στην κοινωνία χωρίς την παραγωγή κάποιου υλικού αγαθού).³

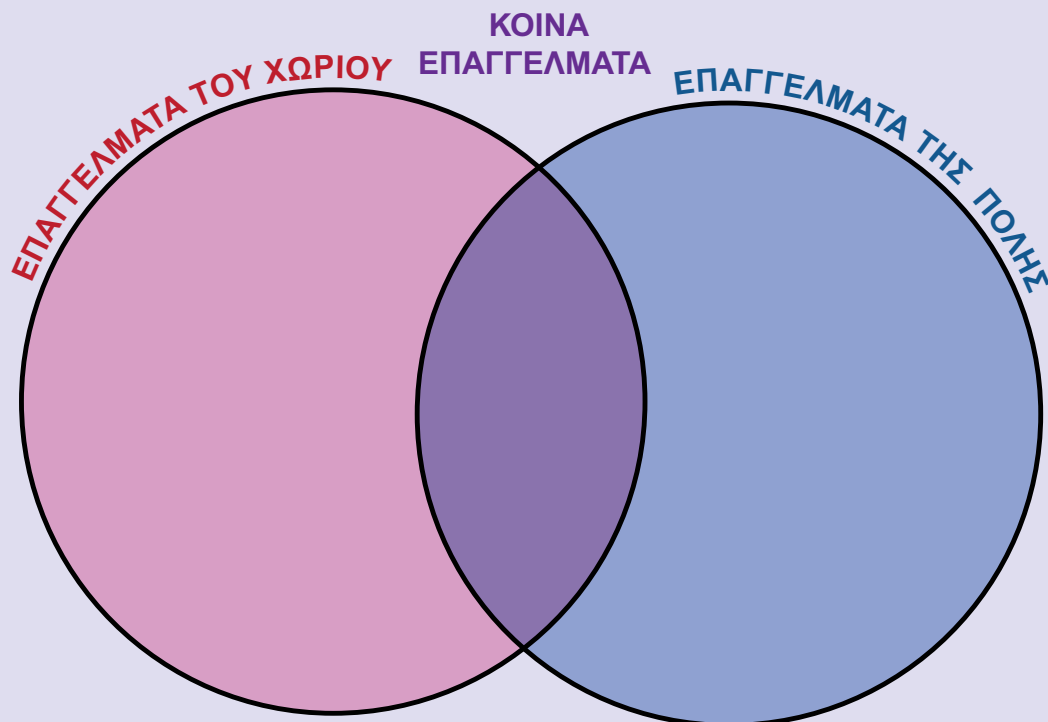

Γλωσσάρι

1η Δραστηριότητα (20')

Κατατάξτε τα παρακάτω επαγγέλματα στους δύο τεμνόμενους κύκλους που βλέπετε. Μπορείτε να προσθέσετε και δικά σας επαγγέλματα.

2η Δραστηριότητα (20')

Γράψτε κάτω από τις εικόνες αν οι ασχολίες που δείχνουν κατατάσσονται στον πρωτογενή, στον δευτερογενή ή στον τριτογενή τομέα:

- ▶▶▶ Οι **πολιτικές δραστηριότητες**, δηλαδή το να καταλαμβάνουν οι πολίτες θέσεις στους πολιτειακούς θεσμούς της χώρας, το να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα, σε κινήματα διαμαρτυρίας, σε εθελοντικές πρωτοβουλίες πίεσης προς την κυβέρνηση ή τον δήμο, σε κύκλους συζήτησης και προβληματισμού κ.ά.
- ▶▶▶ Οι **πολιτισμικές δραστηριότητες** συμπεριλαμβάνουν συμμετοχή σε λέσχες και ομάδες καλλιέργειας, έκθεσης και ευαισθητοποίησης του κοινού σε κάποιο σημαντικό θέμα ή σε ψυχαγωγικές δράσεις.
- ▶▶▶ Οι **θρησκευτικές δραστηριότητες** συμπεριλαμβάνουν τη συμμετοχή στη θρησκευτική λατρεία, σε φιλανθρωπικές ασχολίες που οργανώνονται από τη θρησκευτική κοινότητα κ.ά.

Μπορείς να κάνεις τα κουίζ για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου σε αυτό το κεφάλαιο.

Η ζωή στην κοινότητα και
στον ευρύτερο κόσμο

Η ζωή στην κοινότητα και
στον ευρύτερο κόσμο

Τι έμαθα;

- ✓ Σε ποιους τομείς δραστηριοποιούνται συνήθως οι άνθρωποι του χωριού.
- ✓ Σε ποιους τομείς δραστηριοποιούνται συνήθως οι άνθρωποι της πόλης.
- ✓ Πώς είναι οι σχέσεις των ανθρώπων στις πόλεις και πώς στα χωριά.

Το βήμα της σκέψης

«Συμπεριλαμβανόμαστε»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε περιπτώσεις έντονης κοινωνικής ανισότητας που αποκλείουν άτομα και κοινωνικές ομάδες από τη συμμετοχή και τη χρήση συλλογικών πόρων.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην ολομέλεια και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

Διαβάστε το παρακάτω ποίημα:

Η μικρή ιστορία

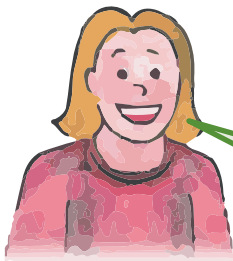
Το καφενείο που πίνω τον καφέ μου
είναι άδειο
μόνο εγώ υπάρχω
έτσι το καφενείο είναι τελείως άδειο
γιατί ούτε εγώ υπάρχω.

Μίλτος Σαχτούρης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιος είναι ο τίτλος και ποιος ο ποιητής που έγραψε το παραπάνω ποίημα;
- Από ποια πόλη κατάγεται ο ποιητής;
- Πώς πιστεύετε ότι αντιλαμβάνεται ο ποιητής μέσα από το έργο του τις ανθρώπινες σχέσεις στο μέρος που ζει; Ποια μπορεί να είναι τα συναισθήματά του; Τι δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίζει στον τόπο του;

3.6 Δράσεις στην πόλη/στο χωριό μου

Τι κάνουμε για να ζούμε καλύτερα στην πόλη μας ή στο χωριό μας; Τα περιμένουμε όλα απ' τους άλλους;

Όταν οι κάτοικοι μιας πόλης ή ενός χωριού έρχονται αντιμέτωποι με κάποιο ζήτημα που αφορά τη ζωή στον τόπο τους, είναι σημαντικό να ψάξουν για λύσεις συλλογικά, δηλαδή όλες και όλοι μαζί.

1η Δραστηριότητα (30')

Ποια κοινωνικά ζητήματα απασχολούν τους κατοίκους της πόλης ή του χωριού σας; Ενημερωθείτε από έντυπα ή ηλεκτρονικά τοπικά μέσα ενημέρωσης και καταγράψτε όσα θεωρείτε σημαντικά. Έπειτα, σκεφθείτε ποιες κοινωνικές ομάδες επηρεάζονται περισσότερο από τα προβλήματα αυτά. Στη συνέχεια, προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης ή βελτίωσης για το καθένα από αυτά.

Η επίλυση των ζητημάτων που προκύπτουν στις πόλεις και στα χωριά μπορεί να γίνει μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών, δράσεων και διαπραγμάτευσης:

Συμμετοχή σε κοινοτικές διαβουλεύσεις: Συμμετοχή σε διαδικασίες συζήτησης και συνεργασίας με την τοπική κοινότητα και τους αρμόδιους φορείς για την ανάδειξη και επίλυση προβλημάτων.

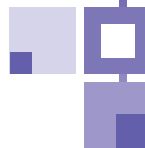
Οργάνωση κοινοτικών ομάδων: Δημιουργία και ένταξη σε ομάδες κοινοτικής δράσης.

Δράσεις ευαισθητοποίησης: Διοργάνωση εκδηλώσεων, εκστρατειών ή πρωτοβουλιών για να ενημερωθούν και να κινητοποιηθούν οι πολίτες σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα.

Συμμετοχή σε συμβουλευτικά σώματα: Ένταξη σε συμβουλευτικά όργανα του δήμου ή άλλες δομές που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων για την πόλη ή το χωριό.

Επικοινωνία με τους αρμοδίους: Επικοινωνία με τους τοπικούς αξιωματούχους, δημόσιους υπαλλήλους ή εκπροσώπους του δήμου για διαμαρτυρία ή για διατύπωση προτάσεων.

Δράσεις εθελοντικού έργου: Συμμετοχή σε εθελοντικές δράσεις που απευθύνονται στην κοινότητα, προσφέροντας βοήθεια για τη βελτίωση του περιβάλλοντος ή της ποιότητας ζωής στην περιοχή.

2η Δραστηριότητα (<45')

Πάρτε συνέντευξη από τη γιαγιά ή τον παππού σας με θέμα: «Το μέρος που νιώθω σπίτι μου». Ο παρακάτω κατάλογος ερωτήσεων θα σας χρησιμεύει ως κορμός για τη συνέντευξή σας:

- » Ποιο είναι το μέρος που αισθάνεσαι σπίτι σου;
- » Είναι ο τόπος που γεννήθηκες/μεγάλωσες/πέρασες το μεγαλύτερο κομμάτι της ζωής σου;
- » Πώς είναι αυτό το μέρος; Μπορείς να το περιγράψεις με λίγα λόγια;
- » Έχει αλλάξει απ' όταν το πρωτοθυμάσαι; Αν ναι, τι έχει αλλάξει και τι έχει παραμείνει όπως ήταν; Για ποιους λόγους πιστεύεις ότι είναι διαφορετικό από παλιά; Πιστεύεις ότι έχει αλλάξει προς το καλύτερο ή προς το χειρότερο; Γιατί;
- » Τι δυσκολίες αντιμετώπιζαν ή αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι που μένουν στον τόπο αυτό; Με ποιους τρόπους αντιμετωπίστηκαν οι δυσκολίες αυτές;
- » Μπορείς να μου αφηγηθείς μια ιστορία από τον τόπο αυτό;

Μαγνητοσκοπήστε τις συνεντεύξεις και ακούστε τες στην τάξη. Συγκρίνετε τις απόψεις των παππούδων και των γιαγιάδων σας μεταξύ τους. Τι συμπεραίνετε;

Μπορείς να κάνεις το κουίζ για να δοκιμάσεις τις γνώσεις σου σε αυτό το κεφάλαιο.

Η ζωή στην κοινότητα και στον ευρύτερο κόσμο

Τι έμαθα;

- ✓ Ποιοι τρόποι υπάρχουν στις πόλεις και στα χωριά για να διαπραγματεύονται οι κάτοικοι τα ζητήματα που τους απασχολούν και να βρίσκουν λύσεις γι' αυτά.
- ✓ Ποια είναι τα πιο συχνά προβλήματα των κατοίκων μιας πόλης ή ενός χωριού.

Το βήμα της σκέψης

«Κάθε πρόβλημα έχει τη λύση του»

Συνεργαστείτε σε ομάδες.

Να σκεφθείτε ένα σημαντικό πρόβλημα με το οποίο έρχεστε αντιμέτωπες και αντιμέτωποι στο χωριό ή στην πόλη σας. Έπειτα, να συζητήσετε στην ομάδα σας και να καταγράψετε τους τρόπους αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος αξιοποιώντας όσα είδατε προηγουμένως.

Στη συνέχεια, να παρουσιάσετε τις εργασίες σας στην τάξη και να συζητήσετε γι' αυτές. Η κάθε ομάδα συμπληρώνει/διορθώνει/βελτιώνει την εργασία της και την καταθέτει στον φάκελο της ομάδας (portfolio).

Διδακτικό σενάριο

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Το ασημοφέγγαρο εκπέμπει SOS

Το Ασημοφέγγαρο ήταν ένα πεδινό χωριό της επαρχίας του Ηλιοτρόπιου. Ήταν ένας «ευλογημένος τόπος», όπως το αποκαλούσαν πολύ συχνά οι κάτοικοί του. Αυτό που το έκανε ξεχωριστό και πλούσιο, πέρα από τις ιδιαίτερες ομορφιές του, ήταν το ποτάμι. Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια το χωριό έχει πάψει να είναι το αστέρι της επαρχίας.

Το ποτάμι, που κάποτε αποτελούσε ζωογόνο δύναμη, είχε μολυνθεί. Οι καλλιέργειες μαράζωναν και οι κάτοικοι ψιθύριζαν μίζερα από τη δυσарέσκειά τους. Ένα βράδυ, αποφάσισαν όλες και όλες να συναντηθούν κάτω από το πιο εμβληματικό πλατάνι του χωριού και να συζητήσουν μήπως τυχόν και βρουν καμιά λύση.

Η Νεφέλη, μια νεαρή αγρότισσα, αναφώνησε: «Μαζευτήκαμε απόψε όλες και όλοι εδώ για να βρούμε λύση για το πρόβλημα του χωριού μας. Όπως έχετε παρατηρήσει, το νερό στο ποτάμι είναι πια τρομερά βρόμικο, και αυτό έχει καταστροφικές συνέπειες για την οικονομία του χωριού μας». «Εμένα μου λες! Όλα τα σπαρτά που έβαλαν οι αγρότες στις όχθες έχουν αρρωστήσει» απάντησε ο Στέφανος, ο γεωπόνος. «Ξέρετε πόσα πρόβατα φέρνει ο κτηνοτρόφος δηλητηριασμένα στο ιατρείο μου κάθε μέρα; Το ποτάμι δεν έχει πια νερό, έχει δηλητήριο» είπε κι η Άννα, η κτηνίατρος του χωριού. «Χώρια τη δυσσομία που έχει γίνει πια ανυπόφορη. Σκεφτείτε με τι νερό κάνουμε μπάνιο κάθε μέρα» γκρίνιαξε ο Πέτρος, ο αρτοποιός.

Επικράτησε έντονη αναστάτωση. Άλλοι φώναζαν για τα προβλήματα ύδρευσης, άλλοι μούγκριζαν για τον δήμο που τίποτε δεν κάνει για τα προβλήματά τους κι άλλοι τα έριχναν στον Θεό που τους τιμωρεί. Τότε, ο Ορφέας, ο σοφός του χωριού, σήκωσε το βλέμμα του και είπε με σιγανή φωνή: «Δεν μας τιμωρεί ο Θεός κι ο δήμος πρέπει να ενημερωθεί για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Εμείς σαν κάτοικοι έχουμε πάρει κάποια πρωτοβουλία για το νερό του ποταμού; Ο βióτοπος γύρω από το ποτάμι έχει γίνει πια σκουπιδότοπος με τόσα σκουπίδια που πετάμε. Μήπως πρέπει να κάνουμε εμείς το πρώτο βήμα;»

Για λίγες στιγμές το πλατάνι το σκέπασε ένα πέπλο σιγής. Είχε τόση ησυχία που σχεδόν άκουγες τις σκέψεις των κατοίκων του Ασημοφέγγαρου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- Ποιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι του Ασημοφέγγαρου και τι συνέπειες έχει αυτό για τη διαβίωσή τους στο χωριό;
- Πώς θα μπορούσαν να οργανωθούν οι κάτοικοι του Ασημοφέγγαρου ώστε να βρουν λύσεις για το πρόβλημά τους;
- Ως κάτοικοι του χωριού αυτού γράψτε μια επιστολή προς τον δήμο όπου ανήκει το χωριό στην οποία θα αναφέρετε τις συνέπειες που αντιμετωπίζετε εξαιτίας της μόλυνσης του ποταμού και τις λύσεις που έχετε σκεφθεί ότι θα μπορούσαν να εφαρμοστούν. Κλείστε την επιστολή ζητώντας από τον δήμο τη δική του βοήθεια για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Giddens, A. *Κοινωνιολογία*. Μτφρ. Δ. Τσαούσης κ.ά. Αθήνα: Gutenberg, 2002.
- Giddens, A. & Sutton, Ph. *Κοινωνιολογία*. Μτφρ. Θ. Βασιλείου κ.ά. Αθήνα: Gutenberg, 2020.
- Macionis, J. *Social Problems*. London: Pearson Education, 2012.
- Schnapper, D. *Η Κοινωνία των Πολιτών*. Μτφρ. Δ. Παπαδοπούλου. Αθήνα: Gutenberg, 2000.
- Tilly, C. *Κοινωνικά κινήματα 1768-2004*. Μτφρ. Θ. Τσακίρης. Αθήνα: Σαββάλας, 2010.
- Αλιβιζάτος, Ν. *Το Σύνταγμα και οι εχθροί του στη νεοελληνική ιστορία, 1800-2010*.
- Βρεττός, Γ. *Θεωρίες της αγωγής*. Αθήνα: Ατραπός, 2005.
- Βρεττός, Ι. & Καψάλης, Α. *Αναλυτικά προγράμματα: Θεωρία, έρευνα και πράξη*. Αθήνα: Διάδραση, 2014.
- Γιαβρίμης, Π. *Εισαγωγή στον σχεδιασμό της διδασκαλίας στην Κοινωνιολογία*.
- Θεριανός, Κ. *Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Πατάκης, 2006.
- Κασσωτάκης, Μ. *Παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά ρεύματα από τον 18ο αιώνα μέχρι σήμερα*. Αθήνα: ιδιωτική έκδοση, 2006.
- Καστοριάδης, Κ. *Η ελληνική πόλις και η δημιουργία της δημοκρατίας*. Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, 1993.
- Κουζέλης, Γ. *Ενάντια στα φαινόμενα. Για μια επιστημολογική προσέγγιση της διδακτικής των κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα: Νήσος, 2005.
- Κωστούλη, Τ. *Ο γραπτός λόγος σε κοινωνικοπολιτισμικά επίπεδα: Κειμενικές πρακτικές και διαδικασίες μάθησης*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 2009.
- Λιβανός, Σ. «Quo Vadis Ευρωπαϊκή Ένωση», *Η Καθημερινή*, 17 Απριλίου, 2020.
- Μακρυδημήτρης, Α. *Κράτος των πολιτών*. Αθήνα: Λιβάνης, 2006.
- Μανούβελος, Ε. *Νέες μορφές διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη, 2022.
- Ματσαγούρας, Η. (2006). *Η Εξέλιξη της Διδακτικής*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μαυρίδης, Μ. *Κυρίαρχος λόγος και κοινωνικός αποκλεισμός: Τα πεδία της πολιτικής, της επιστήμης και της εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας, 2009.
- Σύνταγμα της Ελλάδας. Βουλή των Ελλήνων, 2020.
- Τριλιανός, Αθ. *Μεθοδολογία της σύγχρονης διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης, 2003.
- Φλουρής, Γ. *Αναλυτικά προγράμματα για μια νέα εποχή στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Γρηγόρης, 1983.
- Φλουρής, Γ. *Η αρχιτεκτονική της διδασκαλίας*. Αθήνα: Γρηγόρης, 1992.
- Χριστόπουλος, Δ. *Ταξίδι στο κράτος: Κυριαρχία, δίκαιο, δικαιώματα*. Αθήνα: Πόλις, 2022.

